

Nr 11 1956
38 ÅRG.

UPPLAGA 12.800 EX.

BRANDKÅRS- *tidskrift*

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

Farmaggregatens placering

Den 18 september 1956 inträffade en lantgårdsbrand i Östergötland, vilken uppmärksammades av en stor del av pressen. Anledningen härtill var såväl brandens omfattning, som framför allt det dramatiska förlopp branden fick genom att två oljecisterner fattade eld.

Brandorsaken.

Man höll på med tröskning på gården, varvid tröskverket placerats i logen. En halmfläkt blåste via en rörledning ut halmen utanför byggnaden, där den eldades upp. Eldningen skedde emellertid på för kort avstånd från byggnaden och under ogynnsamma vindförhållanden. Gnistor eller flagor blåste därför snart upp på byggnadens spåntak och antände detta.

Brandens förlopp.

I detta skede larmades brandkåren, vilken snabbt var på platsen. När brandkåren fått vatten på slangarna hade emellertid den c:a 80 m. långa byggnaden övertänts och brandkåren fick därför i första hand inrikta sig på att försöka rädda dels den magasinsbyggnad, som låg i vindriktningen, dels mangårdsbyggnaden.

Strax efter det vattnet kommit fram till strålförarna, antändes emellertid magasinsbyggnaden och övertändes omedelbart.

Alldeles intill ena långsidan på denna byggnad funnos 2 farmaggregat uppställda (se bild 2). Det ena aggregatet rymde 2000 lit. och var

så gott som fullt med motorfotogen. Det andra aggregatet rymde 3000 lit. och var till hälften fyllt med dieseloilja.

På grund av cisternernas läge ansåg släckningsledaren explosionsrisken överhängande. Hans åtgärd blev därför att försöka hålla cisternerna nedkylda, vilket givetvis innebar stor risk för den därmed sysselsatta personalen. Detta, i förening med svårigheten att komma åt behållarna med vattenstrålarna på grund av närbelägenheten till byggnaden och den starka rök- och värmeutvecklingen, gjorde nedkyllningen mindre effektiv.

När därför byggnaden blivit helt övertänd upphettades cisternerna mycket kraftigt. Efterhand hördes ett fräsande ljud, vilket härrörde från utströmmande gas. Avluftningsröret var emellertid icke tillräckligt för att bortleda den gas, som bildades, varför manhållsluckan på fotogentanken med en knall plötsligt sprängdes bort. Härvid sköt en kraftig eld- och rökpelare, påminnande om "atomsampen" upp i luften. När röken skingrats låg behållaren på c:a 30 m. avstånd från uppställningsplatsen. Minst 30 min. hade då förflutit, sedan magasinsbyggnaden antändes. Cisternen med dieseloilja låg fortfarande kvar, men den gas, som strömmade ut ur avluftningsröret på denna cistern, hade antänts, varför en kraftig låga sköt snett nedåt mot marken.

C:a 10 min. efter det fotogentanken "skjutit", sprängdes manhållsluckan bort även på ol-

Bild 1. Branden började som takbrand i den 80 m. långa ladugårds- och logbyggnaden.

jetanken, men denna stod kvar på sin plats.

Vid explosionerna skadades en man lindrigt.

Med undantag av att manhålsluckorna sletos av, sprängdes ingen av cisternerna sönder för övrigt. Fotogentanken blev emellertid något deformerad.

Slutsatser.

Faran med *halmbränningen* framstår ju för denna tidnings läsare så uppenbar, att den inte behöver kommenteras.

Som bevis på att den dock icke är lika självklar för alla, kan nämnas att ytterligare en ladugård i länet samma dag eldhärjades av denna anledning.

Ehuru det icke finnes några, av offentlig myndighet givna, föreskrifter beträffande

Bild 3. Den mäktiga eldkvästen ur manluckan på oljecisternen. Polisman Kammar, som påpassligt tog denna bild på 150 m. avstånd från cisternen, tvangs därefter av strålningsvärmens att omedelbart retirera längre bort.

halmbränning, vill jag framhålla att de viktiga krav försäkringsbolagen ställa därpå, som regel går ut på följande:

Halmbränningen skall ske minst 75 m. från byggnad eller 40 m. från tröskverk på fältet.

Vinden skall ligga från byggnad och tröskverk.

Vakthållning skall anordnas vid rast och efter arbetets slut.

Branchefen skall underrättas.

Med den ovan skildrade branden har jag närmast velat poängtera betydelsen av *farmagregatens placering*. Vid brand kunna dessa vara livsfarliga och de kunna även bidra till eldens spridning. Placera dem därför med hänsyn härtill.

Enligt uppgift från oljebolagen har motorfotogenen stundom en flampunkt under 40 gr., och faller då under oljeförordningen. Detta är däremot icke fallet med dieseloljan. I Sprängämnesinspektionens anvisningar nr 45: 1/1953 har angivits, att *avståndet mellan byggnad och farmaggregat skall vara minst 10 m.*, vilket också är försäkringsbolagens föreskrifter.

Huruvida detta avstånd varit tillräckligt i det ovan skildrade fallet vill jag icke uttala mig om.

K. E. Lindhe.

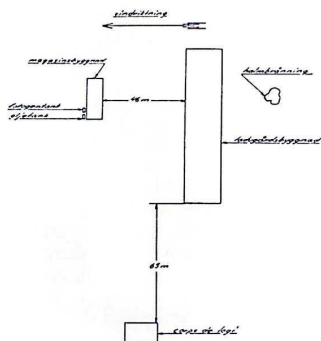

Bild 2. Skiss över brandplatsen.

DEN ENDA SLANGEN

som fyllde **samtliga** uppställda fordringar. CIVILFÖRSVARET har efter mycket ingående provningar beställt **50.000 m.**

Angus "PRESSURE FLEX"*)
slangen med invändig vävförstärkt LATEXbeläggning. Ett gott betyg som vi är stolta över

TVÅ SLANGAR I EN

*) en RRL-slang =
(Reinforced Rubber
Lined)

FIRE FIGHTER
SERVING HOSE 2 1/2"

De två äro ett! Bemärk beläggningens fasta förankring till ytterslangen.

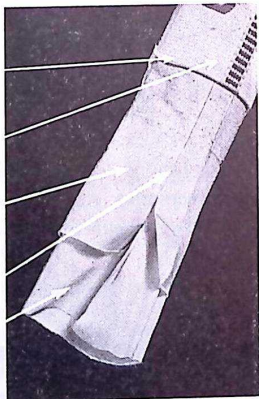
Den tätvävda ytterslangen! Varp av bomull för slitstyrka och vävt av syntetisk fiber för högt bristningsstryck och låg vikt.

Vävförstärkningen är innerbeläggningens hjärta och nerv; en ytterligt finvävd cambrie, så stark att den håller ett ordinarie arbetsstryck även sedan ytterslangen är hårt sliten.

För ytterligare styrka — denna orubbligt fasta, handgjorda skarv.

Latexfodret ger elastisk styrka; det är uppbyggt av sex eller flera tunna skikt.

Lagerföres i två typer:
FIRE FIGHTER "FLEX" och
FIRE FIGHTER "PRESSURE
FLEX"

RRL-slangens unika, vävförstärkta innerbeläggning betyder faktiskt *en slang inuti en annan* — utan extra vikt. Erfarenhet och noggranna prov har visat, att RRL-slangen är minst 50 % slitstarkare än vanliga lanneslangar.

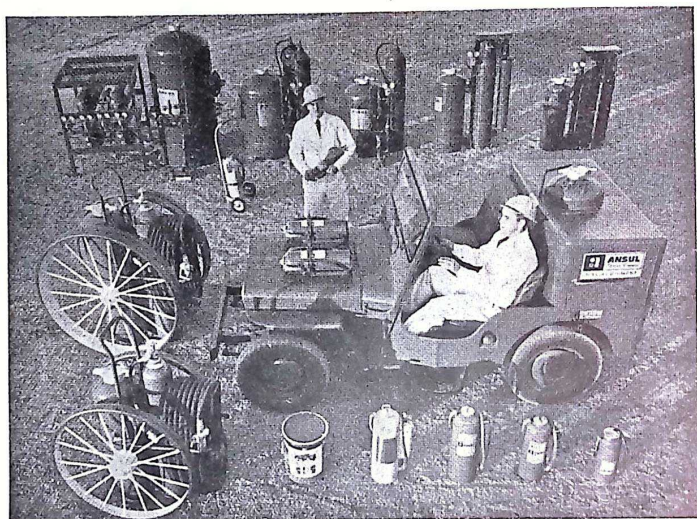
RRL-slangen kan erhållas med en utväändig *plastbehandling* till skydd mot exempelvis saltvatten, oljor samt vissa syror och alkalier m. m.

Angus
RRL
(Reinforced Rubber Lined)

Tel. 10 26 67 - 21 35 03 Birger Jarlsg. 23
ANGUS-REDDAWAY COMPANY AB. — Stockholm C

**Pulverdimeldsläckare
med 5 års garanti**

ANSUL

SE HÄR, vad vi kan erbjuda Eder av Ansulutrustning för pulverdimeldsläckning. Ett flertal olika storlekar från en komplett serie handapparater till hjulaggregat och stationära enheter för montering t. ex. på brandvagn.

Bland apparaternas förnämliga egenskaper märkes t. ex. den snabba punkterings-utlösningen på den pulverutdrivande kolsyrepatronen, vattentätheten och bonderingen, som ger ett synnerligen gott skydd mot korrosion. Apparaterna är mycket enkla att sköta och omladdning företager Ni själv på några minuter med omladdningssatser från oss.

A K T I E B O L A G E T C A L M U S

Eriksbergsgatan 38

Telefoner 20 10 21, 20 10 32

STOCKHOLM Ö

Brandmännens utbildning

Varje yrkesbrandkår har säkert den erfarenheten att personalens utbildning är ett ganska svårlost problem, mest beroende på att så lite tid står till förfogande härför. Ofta får övningar stå tillbaka för andra arbeten, som anses nödvändiga. Det blir också lätt en vana, att så allt för ofta blir fallet! Det är ju självklart att oanvändbar materiel först skall göras i ordning, och då får man vänta med övningarna, men för den skull få dessa icke helt försummas.

Vid en större yrkesbrandkår är det nödvändigt att övningarna handhaves av en person i högre befälsställning och som har kontroll över, att övningarna bedrivs i så stor omfattning som möjligt. Så har vi löst frågan vid Göteborgs Brandkår och enligt det system vi arbetar efter, har vi nog fått lite bättre ordning på utbildningen.

All nyanställd personal får en grundutbildning på 180 timmar, därav 90 timmar i ambulanstjänst. Nyanställda får nämligen under första anställningsåret helt tjänstgöra på ambulanserna under 8 timmars dagtjänst. När de sedan skola övergå till brandtjänsten ges en ytterligare utbildning på 90 timmar i brandtjänst.

All utbildning ledes av en brandkapten. Han utarbetar alla övningsprogram, anskaffar föredragshållare — dels av eget befäl och dels av utomstående (läkare, poliser m. m.) — och uttagar instruktörer. Till sitt förfogande har han ett litet anslag för inköp av övningsmateriel, ny materiel som man vill prova, filmer och föredragshållare m. m.

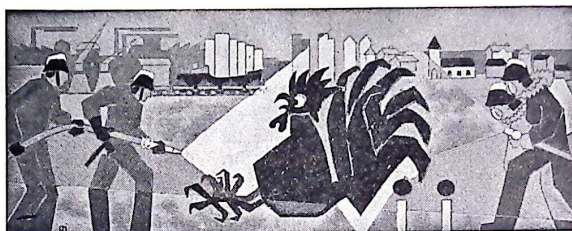
Ett svårt problem har varit hur man skall lägga upp övningarna så att alla kan vara med. Personalens ökade fritid, vakter på sjukbilar, telefonvakter m. m. gör, att därest alla skola vara med måste övningarna upprepas minst fyra gånger — och ändå måste kompletteringar vidtagas för sjuka och semesterlediga! Övningsprogrammet upplägges därför med ett ämne i veckan som övas under måndag, tisdag, onsdag, och torsdag. Övningsstunden är cirka 1 1/2 timma. Fredagar får användas för kompletteringar och för speciella övningar med viss personal. Övningarna pågår under cirka 7 månader:

april—juni och augusti—november. Under juli och december göres uppehåll och under januari—mars förekommer uteslutande gymnastik. Vid årets slut inlämnas till utbildningsledaren statistik på hur stor del av personalen som deltagit i övningarna. I flera fall har vi kommit upp till 100 %, men i allmänhet rör det sig om 80—90 %. De trevliga övningarna och de som är mindre ansträngande samlar alltid större deltagarantal!

När vi efter något år praktiserat detta system och undersökt hur många timmar om året varje man deltagit i övningarna, visade det sig, att det blev max. cirka 25 timmar. Detta är ju alldeles för litet i betraktande av alla de tekniska hjälpmedel, som en större brandkår ständigt utökas med. Vi gjorde då något, som slog ganska hårt ut: Under icke semestertid november—februari uttagas grupper om sex man, som helt befrias från utryckningstjänst, och under dagtjänst i 14 dagar genomgår 90 timmars utbildning. Denna utbildning bedrivs mest med övningar med materielen, men även några föredrag av högre befäl ingår i kursen. Kursen avslutas med prov i befälsföring omfattande cirka 10 min. redogörelse för någon detalj inom yrket samt 2 timmars skriftligt prov i mest praktiska uppgifter. Vanlig bevisättning sker efter fullföljd kurs. Under vintern hinner vi med 5—6 kurser och få således en grundlig repetitionsutbildning av 30—36 man. Vi har nu hållit på med detta i tre år och under denna tid har all vår personal med cirka tre års tjänst delgivits denna utbildning.

I nästa omgång uttages personal som för andra gången får genomgå kursen. Det blir äldre brandmän som är i tur att söka in vid statens brandskolas brandförmanskurs. En förutsättning att få komma till statens brandskola är att ha genomgått dessa kurser med något mera än bara godkänt i slutbetyg.

Genom dessa kurser har vi fått ett utmärkt underlag för uttagning av personal till Statens Brandskola och därtill får pojkarna god nytta av denna utbildning när de kommer till skolan. Detta har de vid flera tillfällen också framhållit. Vi skiljer något på ämnen för äldre och yngre personal. De äldre får något

Kalmar läns Brandkärsförbund

*Kalmar län är länet som är annorlunda.
Kalmar län är länet med anor.*

industri- och kulturstaden med Sveriges minnesrikaste historia.

Kalmar län är det enda länet i Sveriges rike som står med tvenne landsting. Till för- eller nackdel, därom tvista de mer eller mindre lärde. Men i våra dagar vill man ju göra om allting! Det har även pratats om en uppdelning av länet i två län, varigenom Västervik skulle få en egen Wagnsson Dylík omstöpning torde väl knappast komma till stånd. Däremot kanske länet "naggas" och de nordligaste kommunerna överförs till Östergötland, vilket måste betraktas som en praktisk åtgärd—även ur vår synpunkt. Länet är nämligen mycket avlångt och besvärligt att färdas uti. Jag har exempelvis 23 mil från Kalmar till mina nordligaste utposter och dessutom 8 mil till de sydligaste = 31 mil, d. v. s. ungefär sträckan Stockholm—Jönköping. Hårtill kommer Öland med c:a 30 mil att runda. Tjänsteresor "under ett svep" på ett par hundra mil är sålunda inte så ovanligt. Men det är ett omväxlande och tju-sigt län, inte minst Tjustbygden, Öland och så Kalmar förstås — den urgamla sjö-, stapel-,

Bild 1. Ett avlångt län.

mera avancerade uppgifter och särskilt då med tanke på att de eventuellt skola till Statens Brandskola.

När övningarna äro avslutade för året samlas alla övningsprogram och alla order och meddelanden som berör desamma i ett häfte till ledning då nya program skall utarbetas.

Vi har den uppfattningen att vi äro på god väg att då ordning på utbildningen samtidigt

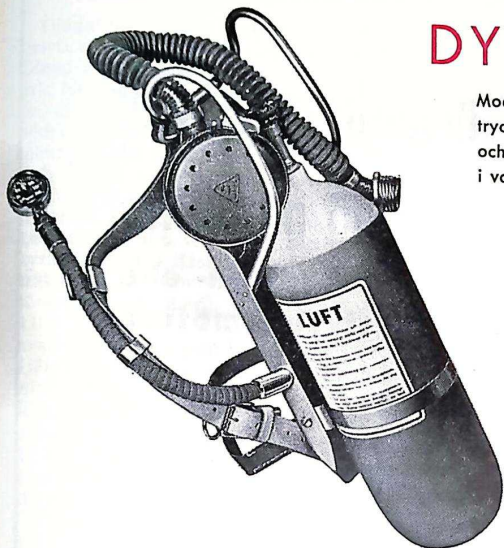
som personalen användes i arbete med materielunderhåll m. m. På den nya brandstationen vid Kålltorp, som skall bli s. k. övningsstation, har speciella anordningar gjorts just för detta.

Ett önskemål är att få ett lämpligt större övningsfält för övningar med oljesläckning m. m., och det hoppas vi på att snart få i samarbete med våra oljefirmor.

Ivar Tollén.

DYKAPPARATER

Modell PA 50 och PA 60 är Drägartillverkade tryckluftapparater. PA 50 för gasskyddsändamål och dykning i vatten. PA 60 för enbart dykning i vatten.

Tryckluftapparat modell PA 50/5

Apparaterna är utrustade med lungautomater som automatiskt tillgodoser lungornas behov av luft och åstadkommer det moltryck som erfordras vid dykning på olika vattendjup.

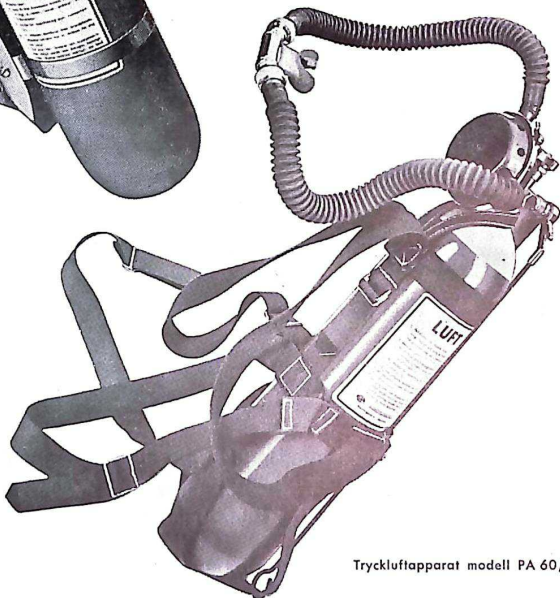
PA 50 kan försees med en 5 eller 7 liters behållare. Behållaren är monterad på en mes som gör att apparaten sitter stadigt och bekvämt på ryggen.

Denna apparat är utrustad med för bäraren synlig manometer.

PA 60 har en 7 liters behållare men finns även med två eller tre st. 7 liters behållare.

Denna apparat är försedd med omkoppling för reservluft.

För närmare upplysningar om dessa apparater, eller andra Drägartillverkade tryckluftapparater, kontakta oss och begär offert.

Tryckluftapparat modell PA 60/7

BICAPA
STOCKHOLM

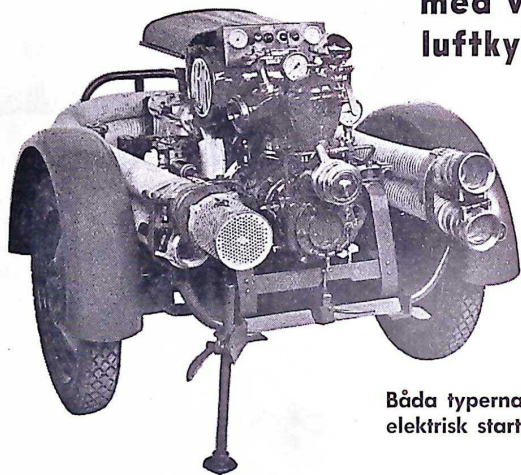
BIRGER CARLSON & C., AB

KAPTENSGATAN 6, STOCKHOLM Ö

Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30, rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

ALBIN motorbrandsprutor

900 minutlitter
med vatten- eller
luftkylda motorer

Båda typerna kan levereras med
elektrisk start och belysning

- * Motorbrandsprutor upp till 3000 minutlitter.
- * Stationära bensen- eller dieseldrivna pumpaggregat upp till 10000 minutlitter.
- * Lågvarviga frontpumpar.
- * Brandslang, gummerad och ogummerad från 25 upp till 100 mm diameter.
- * Brandarmatur och övrig utrustning.

ALBIN MOTOR

KRISTINEHAMN TEL 150 00 VÄXEL

Öland med delvis tropisk växtlighet och delvis med sitt trädlösa, stäppliknande Alvar. Öland med sådana underligheter som Noaks ark, Neptuni åkrar, Trollskogen och Gråborg m. m. Långe Erik i norr och Långe Jan i söder äro fyra upptill 40 meters höjd, vilka mäktigt tycks vaka över Öland.

Å länets landsbygd finnes slott och herrgårdar från anno dazumal, vilka tillhört Axel Oxenstierna, storätterna Bo Jonsson Grip, Lewenhaupt o. s. v. o. s. v. Här finns anrika kyrkor. Gamla fästningskyrkor i Kalmartrakten och å Öland med kraftiga murar och försvarsanordningar, vilka uppfördes på 1100-talet och skulle jämte Kalmar slott försvara kusten mot den lede fiendens överfall. Här finns gamla bruk sådana som Ankarsrum och Överrum m. fl. från 1600-talet — idag livskraftiga och alltjämt framåtgående.

Södermöre kommun var en gång grevskap åt Axel Oxenstierna. I senare tider har "grevskapet" gjort sig känt genom mörestrejken, då möreböndernas smör blockerades, varför "rättrogna" riksdagsmän inte kunde delta i en honnörmiddag på Kalmar stadshotell, enär blockerat smör serverades. Solidarisk men smörlös!

Kalmar län har ända till på sistone kunnat ståta med världens minsta köping, Pataholm, om 0,06 km² och 51 invånare. Nu är köpingsbildningen hävd. Man tar sig om pannan när man på riksfyran träffar på vägs skyltarna Lund, Falsterbo. Oskarshamn = länets näst yngsta stad, firade i somras sitt hundraårsjubileum med en utställning kallad "Annorlunda".

Ja nog är Kalmar län annorlunda och nog har det anor.

Men man kan ju inte leva på anor allenast.

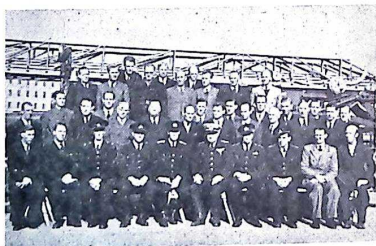

Bild 2. Länets första brandchefskurs kat. III hölls 1945 i Kalmar.

Länet bebos ju av smålänningar, idoga, strävsamma och påhittiga. Resultatet visar sig i god självförsörjning och export inte bara till "fattigare" län utan över hela världen av allehanda industriprodukter, från 16-tusentonsfartyg och lustyakter, lokomotiv och järnvägsvagnar, lantbruksmaskiner, tändsticksmaskiner, badkar, elspisar pappersmassa, papper, monteringsfärdiga hus, glas, möbler och trävaror m. m. till tändstickor och 1 mm spik samt lantbruks- och fiskeriprodukter inte att förglömma.

Vägar och järnvägar kunde vara bättre och bli väl så också — men då behöver nog landshövding Wagnssons pensionsålder höjas till 100 år, om han ska få genomfört, vad han önskar. Ölandsbron hägrar på 1960-talet. Kalmar får flygförbindelser våren 1957 med Stockholm och andra större "gangstersamhällen". Länsbrandinspektören-brandkonsulenten kanske borde ha helikopter för sina länsresor? Vassmolösa gamla gästgivaregård har blivit länets första motell. Misterhultsborna tror sig kunna plocka uran. Så nog är länet med sin tid, och nog går det framåt i vårt län, så den som lever får väl vara med.

Men i ett avseende har det gått bakåt rent numerärt. Antalet landskommuner har minskat från 101 till 39. Municipen ha försvunnit. Köpingar slopas och skapas huller om buller. Brandordningar likaså.

Den härom året i riksdagen utbrutna brandförsvarsbesparingsepidemien har inte

Bild 3. Skogsbranden vid Mälilla, Kalmar län, våren 1934 (flygbild).

grasserat i någon oroväckande grad här i länet. Visst önskar man på vissa håll dra in brandkårer eller minska brandstyrkorna, men å andra sidan gör sig de gamla socken-egoistiska tendenserna på andra håll ännu alltfjänt gällande. Varför skall just vi bli utav med vår brandkår? Så i det fallet är det väl hugget som stucket. När vi får robotmanövererade brandbilar och motorsprutor m. m., då kanske personalstyrkorna kan minskas enligt önskan från de av ovannämnda epidemi. angripna. En besparingsväg som vi börjat beträda, är indragandet av den särskilda brandstyrelsen och låta kommunalnämnden tillika vara brandstyrelse, varigenom rese- och arvodesersättningar inbesparas. Ett system, som emellertid på en del brandstyrelsehåll inte väcker väntad entusiasm. Av vilket skäl? Att systemet kan falla väl ut, det har vi utmärkt exempel på, bl. a. i Söderåkra kommun.

I dag finns i Kalmar län 81 kommunala brandkårer och 20 industribrandkårer anslutna till Kalmar läns brandkårsförbund. De kommunala brandkårernas antal bör kunna minskas något, varemot antalet industribrandkårer borde ökas.

Några oroväckande problem ha vi knapast. Skogsbränderna florinerar, förlåt florinerar, men eldsläckningspersonalen tycks väl bemästra situationerna, den till heder. En del öar i vår stora skärgård måste nog betraktas såsom problembara, liksom brandkårsalarmeringen inom telefonautomatiserade områden. D. v. s. tekniskt problem är det inte, men ekonomiskt.

Nya brandstationer ha växt upp. Men det

behöver tydligen komma ännu mera regn över byggnadskvotinvesteringsregleringsherrer, så att dessa bli avsvalkade, och brandstationsväxtligheten kan öka! Detta gäller även många av våra ålderdomshem, där kåkarnas skröplighet ur brandskyddssynpunkt lämnar mycket övrigt att önska. Man kan kanske säga, att vi här i länet gjort vad som rimligtvis kan begäras, och kommunernas socialvårdande organ ha visat förståelse. Dock har i ett fall prejudicerande prejudikat från kammarrätten stucket upp sitt slagsvärd i form av "njet" från vår yngsta stad.

På tal om ålderdomshem, så har jag funderat på om inte det vore bra att bland dem i ålderdomshemmens närhet boende ordna livräddningsgrupper, vilka instrueras och övas i att snabbt ingripa vid räddning och utrymning, så att brandkåren huvudsakligast kan få ägna sig åt eldsläckningen. *En liten livräddningsövad reservstyrka vid varje ålderdomshem?*

I snart trettio år har jag verkat inom brandförsvaret i Kalmar län. Framåt har det gott, brandskyddet till gagn, men så har förståelsen ute i bygderna varit den bästa.

Kommunalgubbarna ha varit bra och brandpersonalen bra. Tack för det! Är viljan god och samarbetet gott, då blir det alltid resultat — även om det på vissa håll borde vara bättre, och på vissa håll kanske blivit överorganiserat, vilket säkerligen rättas till, vad tiden lider, och jag får råda!

A. R. Florin.

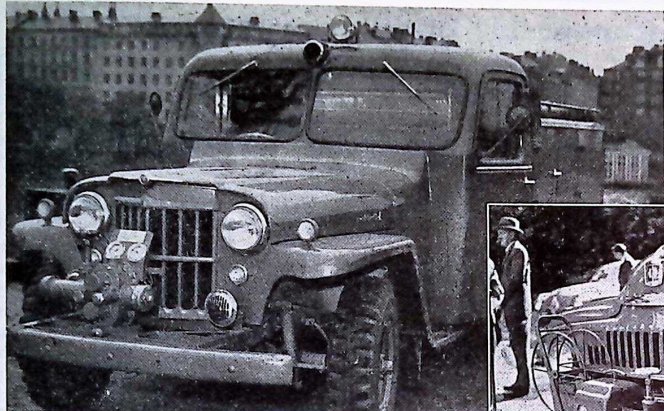
Mössmärken - Gradbeteckningar Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

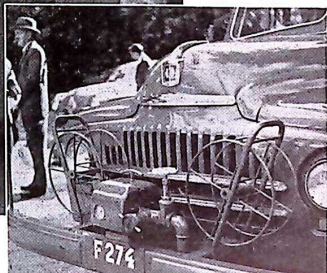
Arbetargatan 33 A

STOCKHOLM

Tel. 54 20 03 - 54 20 04 - 54 20 05

Bilden t. v. visar den större pumpen typ 9/500 och bilden nedan typ 7/200.

Gör som 300 andra brandchefer

Montera en Tempus-pump på Er tankvagn

På tankvagnen behövs inte en stor dyrbar pump. Kapaciteter på 200—500 minutiliter är fullt tillräckligt.

Viktigt är emellertid att pumpen är lättskött och pålitlig så att man får fram vatten snabbt och säkert.

Tempus-pumparna, som nu tillverkas i två storlekar med 200 resp. 500 minutiliters kapacitet, är idealiska för tankvagnar.

Begär fullständiga tekniska uppgifter och referenslista, som talar om vilka brandkårer i Edert län som har Tempus-pumpar.

Några tekniska data:

	Typ 7/200	Typ 9/500
<i>Kapacitet:</i>		
<i>lit/min</i>	200	500
<i>Tryck:</i>		
<i>kg/cm²</i>	7—9	9—12
<i>Varvantal:</i>	2.200	2.200
<i>Smörjning:</i>	<i>automatisk</i>	<i>automatisk</i>
<i>Evakuering:</i>	<i>automatisk</i>	<i>automatisk</i>

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

Stor succé för svenska eldskyddskläder

Blå Bävern går ut på världsmarknaden

Brandkläder för 3 olika ändamål

- 1) Komplet kostym (t. v.) efter hårt eldprov. 813: —
- 2) Lång rock, huva, handskar, stövlar (i mitten). 535: —
- 3) Huva och handskar (t. h.). 187: —

Tyget har flera stora fördelar framför varje annat material i marknaden.

Tillverkare:

FALKENBERGS KONFEKTIONS AB
Falkenberg, tel. 2620

Bland nytilkomna kunder under de senaste dagarna märkes (ej enbart provplagg):

Norska Marinen och Flygvapnet,
Schweiziska Flygvapnet,
Intl. Flygplatsen i Zürich,
Svenska Aeroplan AB, Linköping,
Svenska Aeroplan AB, Trollhättan,
Union Whalin Co, South Africa,
m. fl. industrier,
Brandkårerna i Oslo, Sarpsborg, Sundsvall,
Trollhättan m. fl.

Generalagent:

H. Christoferson & Co
Arkaden, Göteborg, tel. 13 84 76

Noggrant brandskydd vid Grand Prix

För första gången i svensk bilhistoria, har i Sverige arrangerats en motortävling som tillika haft VM-karaktär, nämligen då KAK den 11—12 augusti genomförde sitt Grand Prix-lopp inför en publik på 60.000 personer strax norr om Kristianstad. Arrangemang och tävlingar av detta slag, som fordrar speciella säkerhetsanordningar, utgör ju en uppenbar fara för såväl de tävlande — som i det 100 mil långa loppet håller en genomsnittsfart på över 150 km/tim — som publiken. Och vid liknande tävlingar utomlands, främst då Le Mans, Mille Miglia, Monza och Nürburgring har katastrofer och olyckor givit belägg för att alla säkerhetsanordningar bör vidtagas.

Säkerhetsbestämmelserna vid detta Grand Prix-lopp var också ytterst rigorösa, och de viktigaste posterna besattes av vältrimmad och fullgod personal. Dessa sammankallades innan tävlingen för genomgång av ett upplagt tävlingsspel, vilket ställde inte minst chefsfunktionärerna inför svårbemästrade uppgifter. Sammanlagt ingick inte mindre än 350 funktionärer i säkerhetstjänsten, som omfattade bl. a. samarittjänst med ett tiotal läkare samt över 100 av Röda Korsets personal. Dessa hade till förfogande ett 30-tal ambulansfordon samt dessutom helikopter, som hölls i beredskap för snabba sjuktransporter.

Brandberedskapen ingick givetvis som en viktig del av säkerhetstjänsten, och uppläggningsen av densamma var underställd länsbrandinspektören. Förutom lättare släckningsenheter, som i form av flaggpattuller stationerats runt tävlingsbanan utrustade med kolsyresnösläckare, deltog tyngre släckningsenheter från Nosaby kommun (eget släckningsdistrikt), Kristianstads och Skånska Flygflottiljens brandkårer.

Farligaste plats utgjorde nog själva depån, med uppställningsplats för tävlingsbilar och upplag för eldfarliga oljor. Givetvis var rökning inom detta område förbjudet och speciell vaktpersonal (fältpolis) tillsåg att gällande förbud beaktades. Som ytterligare säkerhetsåtgärd bevaknades området under tränings- och tävlingsdagarna.

Flygets brandkår förhindrar otäckt eldsvådettillbud.

Allt vad gäller säkerhetsanordningarna

”klaffade” perfekt och dessbättre inträffade ej några större olyckor även om tillbud ej uteblev. En berömvärd insats gjorde flygets brandkår, som utrustad med speciell skumbil bevakade den farliga depån. Inne i denna fattade nämligen en av tävlingsvagnarna eld, genom att bensen vid tankning rann över bilen och ned på de nästan glödgheta bromstrummorna. Bilen, f. ö. en av Maseratis experimentvagnar, blev ett enda flammande eldhav, men tack vare att brandstyrkan var placerad just intill olycksplatsen kunde man snabbt gå till attack mot elden med kolsyresnö och skum. Fara för explosion förelåg genast vagnen fattat eld, men genom det snabba ingripandet lyckades man avvärja en större katastrof. Publiken kring depån klarade sig undan med blotta förskräckelsen. Många åskådare på läktaren ovan depån tog emellertid det säkra före det osäkra och hoppade ned från sina platser.

Efter branden vågade man ej använda vagnen ytterligare även om det var av stor betydelse, att densamma kunnat ställas i körbart skick. Skadorna ansåg man vara större än vad en flyktig blick gav belägg för.

Två utryckningar för brand fick man således göra under tävlingsdagen då Kristianstads brandkår något senare även fick släcka en vagn som fattat eld. Även denna var en av det italienska Maseratis tävlingsvagnar.

Slutligen kan nämnas att de tävlande vagnarna under körningen förbrukade närmare 30.000 liter bensen, som tankades vid depån.

B. Alvland.

Befattningen som

vice Brandchef

vid Torshälla stads borgarbrandkår förklarar härmed till ansökan ledig.

Tjänsten är deltidstjänst, innehavaren är skyldig bo inom Torshälla stad och skall ställa sig till efterrättelse gällande tjänste- och avlöningsbestämmelser med eventuella ändringar.

Lönen utgår enl. brandbefälsförbundets avtal. Läkartyg skall lämnas efter anmodan.

Ev. ansökningar skola ställas till Torshälla stads brandstyrelse och vara inlämnade senast den 1 december 1956.

Ytterligare upplysningar kunna erhållas genom brandchefen, tel. Eskilstuna 551 29.

Torshälla den 5 november 1956.

Brandstyrelsen.

Torsten Mohlins Stipendiefond

I oktober månad 1955 utfärdades upprop om bildandet av en till Statens Brandskola knuten stipendiefond bärande förre rektorerna vid brandskolan Torsten Mohlins namn.

I samarbete med rektor Mohlin, som då ännu befann sig i livet, utarbetades under hösten 1955 ett förslag till stadgar för fonden. Detta stadgeförslag underställdes sedermera brandskolans styrelse. Förutom vissa smärre ändringar av administrativ art föreslog brandskolestyrelsen, på grund av vad rektor Mohlin vid ett tillfälle anfört, att Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkärernas Riksförbund skulle ställa sig såsom stiftare av fonden.

Styrelserna för Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkärernas Riksförbund ha i egenskap av fondens stiftare antagit nedan intagna stadgar för denna.

Styrelserna för Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkärernas Riksförbund ha vid sammanträde den 30 maj 1956 resp. den 23 maj 1956 jämlikt vad som föreskrives i stadgarna för stipendiefonden utsett ledamöter och suppleanter i fondens styrelse liksom revisorer.

Fondens styrelse har konstituerat sig sålunda:

Ordförande: Rektor Swen Hultqvist (enligt stadgarna självskrivnen ledamot).

Ledamöter: Direktör Christer Möller (utsedd av Svenska Brandskyddsföreningen) och förbunds- direktör Arne Hegen (utsedd av Svenska Brandkärernas Riksförbund).

Suppleanter: För Hultqvist: Riksbrandinspektör Ingvar Strömdahl (utsedd av brandskolans styrelse), för Möller: Sekreteraren, civilingenjör Björn Östlin (utsedd av Svenska Brandskyddsföreningen), för Hegen: Brandkapten Fred Ramqvist (utsedd av Svenska Brandkärernas Riksförbund).

Revisorer för åren 1955/56 och 1956/57: Auktoriserade revisor Knut Berlin (Svenska Brandskyddsföreningen) och direktör S. Fryklund (Svenska Brandkärernas Riksförbund).

Till fondens kassaförvaltare har stipendiefondens styrelse utsett rektor Swen Hultqvist.

Insamlingsarbetet, som alltjämt fortgår, har tills dato (15/10) inbringat 33.474: 50 kronor.

I samband med att stipendiefondens styrelse konstituerats har det interimistiska postgirokontot, som använts alltsedan insamlingsarbetet början och som varit utställt på rektor Swen Hultqvist, fått ändrad adressbeteckning. Postgironumret har dock bibehållits. För stipendiefondens postgiro gäller sålunda nämnda följande.

Postgiro 55 01 96

Torsten Mohlins Stipendiefond
Sturegatan 29, Statens Brandskola,
Stockholm Ö.

Stipendiefondens styrelse har vid sammanträde den 28 augusti 1956 beslutat följande.

1. Stipendier ur fonden skola utdelas en gång årligen och kungörelse härom ske under tredje kvartalet.
2. Kungörelse om utdelning av stipendier ur fonden skall första gången ske under tredje kvartalet 1957.

Närmare bestämmelser kring stipendiernas utdelning liksom formerna för ansökningsförfarandet är under utarbetande.

STADGAR

för

Torsten Mohlins Stipendiefond

antagna av styrelserna för Svenska Brandkärernas Riksförbund den 23/5 1956 och Svenska Brandskyddsföreningen den 30/5 1956 i deras egenskap av fondens stiftare.

§ 1.

Torsten Mohlins Stipendiefond är en stiftelse, som grundats genom sammanskott från forna elever till rektor Mohlin samt från andra för brandförsvaret intresserade företag, organisationer och enskilda.

§ 2.

Fonden har till ändamål att genom stipendier bereda förtjänta elever vid Statens Brandskola möjlighet till fortsatta studier efter genomgången kurs vid brandskolan.

§ 3.

Fondens angelägenheter handhas av en styrelse bestående av ordförande och två ledamöter.

Styrelserna för Svenska Brandkärernas Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen utse vardera en ledamot. Som tredje ledamot i styrelsen ingår rektor vid Statens Brandskola. För varje ledamot skall finnas en personlig suppleant.

Styrelsen utser inom sig ordförande.

§ 4.

Räkenskapsavslutning sker för budgetår.

§ 5.

För främjande av fondens ändamål må i regel ej användas mer än årliga avkastningen av fondens kapital, styrelsen likväl obetaget att, där så befinnes lämpligt, även taga i anspråk medel av kapitalet.

Styrelsen utdelar årligen ett eller flera stipendier såvida styrelsen ej annorlunda bestämmer. Styrelsen fastställer storlek och antal av de stipendier, som varje gång skola utdelas. Formerna för ansökningsförfarande bestämmas av styrelsen.

Styrelsen äger besluta att avkastning av fonden, som ej utdelas såsom stipendier, antingen skall re-

Vad är det för fel med eldsläckarna?

Vid National Fire Protection Association's 60-årsmöte höll brandchefen i Boston, USA, Edward N. Montgomery, ett tal som fanns infört i "Quarterly", juli 1956. Vi återge här B. Hjortb's översättning av artikeln.

Vad är det för fel med handeldsläckarna? Inte mycket alls. När de inte klara av vad de äro avsedda att duga till, därför att de användas på fel sätt, är det hos den mänskliga faktorn, inte hos apparaten, som vi måste söka felet. Det är beklagligt inkonsekvent och oresonligt att klandra ett livlöst föremål, tillverkat för ett så nyttigt ändamål, för krångel som helt beror på mänskligt misslyckande. När vi emellertid inte kunna göra mycket för att ändra den mänskliga naturen, så låt oss sätta igång med att ändra apparaterna. Det är mycket lättare!

Nästan varje gång eldsläckare diskuteras så få vi höra, att folk använt fel sorts apparat, underlåtit att kalla brandkåren tills för sent, medan man slösat dyrbar tid i fruktlösa försök att bekämpa elden med olämpliga eldsläckare, tomma eller ur funktion, hur den och den köpt en dvärgeldsläckare "Gyppo" för varje rum i sin bostad och sedan slagit sig till ro i fullständig förtröstan om evig brandsäkerhet, och så vidare.

Tyvärr få vi inte höra talas om folk, som använda rätt eldsläckare på rätt sätt och i rätt tid, inte mer än vi få höra om de eldsvådor, som vi lyckats förebygga. Det vore inget nyhetsvärde i sådana tidsningsartiklar. Det är inte min avsikt att sabla ned den brandmateriel, som kallas handeldsläckare. Det är endast rättvist att medgiva, att tusentals av dem använts framgångsrikt. Vi vet inte hur många, eller vad förhållandet är procentuellt sett. Försälj-

ningsstatistik på omladdningar anges ibland som en norm för hur mycket eldsläckare används. Sådan statistik är av begränsat värde, därför att det inte finns något sätt att skilja mellan apparater, som omladdas efter eldsläckning, periodisk omladdning, påfyllning på grund av läckage eller påfyllning, sedan innehållet använts som fläckuttagningsmedel, eller för att göra ren sotiga tändstift (klorvätskesläckare, övers. anm.) eller för att döda råttor i hål. Hur som helst, det är här tal om vad som är fel med apparaterna, inte om hur bra de är.

Förenkla handhavandet av apparaterna.

Vid diskussioner om eldsläckare framhålles särskilt, att allmänheten borde utbildas. Folk skulle instrueras och skillnaden mellan klass A, B och C bränder (A = glödbränder i trä, textil o. dyl., B = olje-, bensin-, färgbränder el. dyl., C = bränder i elektrisk materiel, övers. anm.) vidare om hur de handhavas vid eldsläckning, om underhållet, varför man hellre bör betala \$ 25.00 eller mer för en standardiserad och godkänd eldsläckare i stället för \$ 1.94 för en dvärgeldsläckare "Gyppo". Sådan utbildning vore behjärtansvärd, men tanken är inte mycket realistisk — som statistiken allt för tydligt visar. Varför bekymra sig om ordalydelsen på eldsläckarens etikett, när vi vet, att i stundens upprördhet vid en brand icke en person på hundra gör ett uppehåll för att läsa några instruktioner.

Vanliga standardiserade eldsläckare fungera

serveras för framtida utdelning eller ock tillföras fondens kapitalbehållning.

§ 6.
Styrelsens förvaltning och fondens räkenskaper granskas av två revisorer, vilka utses för ett år i sänder, den ene av Svenska Brandkårens Riksförbunds och den andre av Svenska Brandskyddsföreningens styrelse.

Revisorerna skola senast den 1 oktober varje år avgiva berättelse över sin granskning beträffande sistförflutet budgetår. Berättelsen överlämnas till styrelserna för Svenska Brandkårens Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen, vilka före den 1 januari skola hava beslutat om ansvarsfrihet för fondens styrelse.

§ 7.
Fonden skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen om tillsyn över stiftelser den 24 maj 1929.

§ 8.
Beslut om ändring av dessa stadgar eller om fondens upphörande fattas av styrelserna för Svenska Brandkårens Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen.

Influtna bidrag den 16/9—15/10 -956:

Lars Bohman, Stockholm.
Birger Carlsson & Co., Stockholm.
Dalarnas Brandbefälsförening, Säter.
F. Davidsson, Växjö.
Hultsfreds borgarbrandkår's kamratfören., Hultsfred.
Brandkårens Kamratförening, Åtvidaberg.

Å Torsten Mohlins Stipendiefond har hittills insatts kronor 33.474: 50.

mycket effektivt i händerna på yrkesutbildade brandmän, industribrandkärer eller vem som helst annan, som haft tillfälle till övning, innan eldsåvådan inträffar. Men att utbilda den stora allmänheten att göra på samma sätt verkar som en uppgift för Herkules. För att göra det ännu svårare är det många invecklade konstruktioner i de många typerna av apparater och deras hantering. "Medel-svensson" ("John Q. Public") kanske bara en gång i sitt liv blir inblandad i ett allvarligt eldsvådettillbud. Hur skulle vi då kunna vänta oss, att han kommer ihåg allt om alla typer av apparater och vilken sorts brand varje typ släcker bäst? Hur skulle vi kunna lära honom att motstå försäljningens så att han inte dukar under för "Gyppo"-reklamens försåtliga annonsering, som gör att allting låter så enkelt — en eldsläckare, som duger för alla bränder, är obegränsat hållbar och kostar endast \$ 1.94! Skulle inte vårt arbete med att upplysa allmänheten bli mycket enklare, om vi kunde för-enkla eldsläckarproblemet på detta sätt?

Låt oss börja med utlösansordningen. Om alla kunde utlösas genom att vrida en rattventil eller ett handtag, krama en avtryckare eller dra ett pumphandtag upp och ned så skulle inga instruktioner behövas eftersom dessa metoder äro vanliga vid alla sorters välkända redskap. Några av de nuvarande eldsläckarna synas onödigt komplicerade för lekmanen. Vilken vanlig människa, utan förutvarande övning och utan tid att läsa etiketten, skulle någonsin komma att tänka på att vända en apparat upp- och ned och stöta den i golvet för att få igång den? Till och med bikarbonatsvavelsyre-apparaten med sin värdiga ålder synes vara "emot naturen", om man inte vet, vad som finnes inuti. Varför kunna vi inte standardisera med naturliga (enkla, självklara) metoder och skrota resten?

Strunt i klass C i hemmen.

Att utbilda allmänheten i skillnaden mellan klass A, B och C bränder erbjuder ett svårt problem, fastän man redan vid reducering av alla sorts bränder till tre klasser gör sig skyldig till en väl grov förenkling. Utbildningen skulle göras mycket enklare, om man kunde inskränka den till klasserna A och B, eftersom allmänheten inte har något tillfälle att hankas med annat än bränder i brännbara ämnen innefattande även eldfarliga vätskor och fetter.

I telefonväxelcentraler, kraftstationer och i olika stora industrier kunna klass C eldsläckare och andra specialtyper (som inte alls falla under klass

A, B eller C) vara av stor betydelse. Speciell eld-släckningsmateriel och specialövd personal tar hand om det. Om dessa övningar ske på tjänstetid äro de flesta anställda villiga att lära nästan vad som helst. I den vanliga bostaden behöva vi inte bry oss om klass C bränder, när den högsta spänningen i ledningarna är 120 volt (USA.). Om det börjar brinna i elektriska husgeråd, så är det troligt, att en propp går eller att någon förufnigt person drar ur kontakten. Även om detta inte skulle ske så är det inte troligt, att de mest ledande eld-släckningsmedlen förorsaka farliga personskador, och ifråga om den skada, som eldsläckningsmedlet förorsakar, så behöva vi inte uppehålla oss därvid. Vid det laget, då en eldsläckare erfordras, är den elektriska apparaten troligen för skadad för reparation. Sättet att avvärja faran för stötar i elektriska ledningar till husgeråd går genom att använda lämpliga ledningar och jordledning, som skyddar vare sig ett elektriskt fel åtföljes av brand eller inte.

Oanvändbar efter den . . . .

För att vara pålitlig behöver varje eldsläckare periodisk kontroll. Yrkesbrandmannen vet detta, men vem annars läser den fina texten på en etikett och vet vad som behöver göras för att ständigt hålla en apparat aktionsklar? En laglig föreskrift att eldsläckare inte skulle få säljas annat än till brandkärer eller andra kvalificerade organisationer med mindre än att ett servicekontrakt om periodisk kontroll för apparatens hela livstid tecknades samt avtal om skötsel med personal inom byggnaden, kan kanske anses som ett otillbörligt ingrepp mot handelns frihet. En allmän föreskrift att brandkärerna skulle sköta kontrollen av apparaterna kunde trampa en del kommersiella organisationer på tårna, men vi kunde åtminstone följa exemplet från tillverkare av torrbatterier och film med en i ögonen fallande lapp: "*Oanvändbar efter den 1 juni 1956*". (Not good after . . . .)

Bort med klorvätskan.

Hur man skall hindra att klass B apparater användas mot klass A bränder är inget lätt problem. Det mest flagranta missbruket kunde enklast elimineras genom att få bort klorvätskan (koltetra-klorid, trikloretalen) som eldsläckningsvätska. Om klorvätska inte finge användas i godkända eld-släckare så kanske det vore lite lättare att få bukt på dvärgeldsläckaren "Gyppo", och det tilldragan-de priset på den för klass A bränder felaktiga ap-paraten kunde åtminstone delvis avstyras. Koltetra-klorid som eldsläckningsmedel mot bensin och ol-

for härrör från tiden före skum-, kolsyresnö- och pulverdimsläckarna och var då ett tydligt framsteg från sanden. Men varför fortsätta därmed nu, när så många bättre medel äro tillgängliga? De flesta eldsläckningsexperterna äro inte alltför rädda för klorvåtskans giftverkan under praktisk eldsläckning, men den har mycket annat som talar emot sig — som korrosion på apparatens delar vid minsta beröring med vatten, vätskeförlust på grund av användning som släckuttagningsmedel eller för att få igång dränkta motorer och, framförallt, låg eldsläckningskapacitet jämfört med andra medel, särskilt vid användning i vanliga "fibrösa" bränder. Det är förhållandevis billigt, men vatten är billigare och mycket bättre vid vanliga bränder.

Hur stor fördel som vinnes genom att utbyta koltetrakloriden mot CBM (clorobromomethane) återstår att se. Det är tydligen inte en fullständig lösning, men en del nya kemikalier av samma familj (halogener) kunna möjligen visa sig lovande. Detta får emellertid framtiden utvisa.

Dvärgeldsläckarna ett hot.

Det är ett trängande behov att något göres omedelbart för att ta itu med "Gyppo" och liknande dvärgeldsläckare. De som föra dessa typer göra sig en vinst på det brandskyddsmedvetande, som är resultatet av all gemensam propaganda och publicitet. Troligen sälja de fler eldsläckare än alla de legitima tillverkarna av riktiga apparater tillsammans. Allmänheten inser inte skillnaden. Folk har så vant sig vid kemiska underverk, att de äro helt redo att tro att en eldsläckare av en reservoirtypens storlek fylld med en magisk mystisk vätska kan släcka varje brand upp till en atombomb; Allmänheten spenderar pengar på brandskydd, som den inte får, till förfång för uppmärksamheten på verkligt brandskydd. Den stora svårigheten att få bukt med denna situation är att alla dessa dvärgapparater utan tvivel kunna släcka någon eld, och vem kan träda fram och påstå, att något inte är bättre än intet?

Säkert går det att effektivt demonstrera "Gyppo" mot eld i en papperskorg med hopkramade papper fuktade med "lighter fluid" (vätska för cigaretländare). Men vem bryr sig om att dränka innehållet i en papperskartong med lighter fluid, innan man futtar på genom slarv vid rökning? Utan denna lighter fluid brinner papperskorgen gladeligen trots "Gyppo", men den kan lätt släckas med litet vatten eller t. o. m. öl! Det är lätt att få vilken eldsläckare som helst att verka underbart bra, om den användes vid en arrangerad trick-brand, och

ibland händer det att även brandfackmän, som borde förstå bättre, falla till föga.

Det behövs enkla provningsmetoder.

Ett av våra bekymmer är att det inte finns någon klar överenskommelse om hur stor eld och vilken slags eld en apparat bör kunna släcka för att tagas i betraktande. De som ha erfarenhet av att använda eldsläckare på verkliga eldsvådor ha en ganska bra uppfattning därom, liksom de erkända provningsanstalterna, men allmänheten — och även en god del av brandskyddsfolket — har hållits ganska okunniga därom. Detta är det inte åsyftade resultatet av att provningen av eldsläckare för att utvärdera deras driftsäkerhet och andra egenskaper fordrar särskild fackkunskap så att laboratorieproven på något sätt fått ett oförtjänt mystiskt skimmer över sig.

Antag att det funnes ett väl bekantgjort och allmänt känt prov, som representerade en verklig bostadsbrand, som vem som helst kunde göra, inte för att kvalificera en apparat för godkännande, utan bara för att få en idé om dess kapacitet. Tag söndagstidningen, väl hopskrynklad, lägg den på en kudde stoppad med bomull och lägg på ett fång vedpinnar. Tänd detta och låt det brinna några minuter tills en verklig eldsvåda är igång. Prova sedan en "Gyppo". Men ha för säkerhets skull en godkänd 10 liters vattensläckare eller en trädgårdsslang redo — just i fall att. Kom ihåg att Ni skall vara redo för en brand i ert hem — inte på bakgården. Bygg därför upp provbålet i en byggnad stor som ett vanligt rum, stängt utom en dörr, som står öppen för hastig reträtt, om Ni inte står ut med rök och ångor. Ett garage för en eller två bilar är rätt storlek för detta prov, men gör först upp med branchefen och försäkringsbolaget innan Ni gör en brand i garaget.

Medan tiden går, varför inte göra folk förtrogna med nödvändigheten att välja en eldsläckare med samma omsorg med vilken de väljer sin läkare. Mer än ett liv kan bero på det valet.

* * *

Ovanstående artikel avser ju förhållandena i USA. Det är dock märkligt att se hur väl det stämmer med de svenska erfarenheterna. Ifråga om apparaternas utförande och handgrepp är i vårt land f. n. en kommitté under ledning av Industriens Standardcentral samsatt med just dessa problem. Det har därvid trots allt visat sig svårt att "bortrationalisera" t. ex. "uppochned-på-vändningsapparaterna".

B. Hjort.

Ett besök vid Londons brandkår

När jag i september 1952 besökte London, kom jag på idén att göra ett besök på London Fire Brigade Headquarters. Vid Albert Embankment stegade jag in på själva huvudstationen. Entréhallen stämde väl överens med den pampiga fasaden. Stor och flott. Blicken fastnade först vid en stor reliefgrupp i väggen, föreställande brandmän i kamp mot elden. Gruppen var omramad av minnestavlor, upptagande namnen på i tjänsten omkomna brandmän. Motsatta väggen bestod av konstmosaik, och var mycket vacker. Där fanns även namnen på i kriget stupade brandmän.

Så vände jag mig till expeditionen och framförde mitt ärende: Att få göra en "rundtitt". Tjänstemannen skakade på huvudet och förklarade att stationen ej förevisades för allmänheten eller turister. Då halade jag fram mitt medlemskort i *Lönsboda Frivilliga Brandkår* (det brukar sällan förfela sin effekt). Och si, mannen gick och hämtade vakthavande chefen, kapten Woodyard, som visade sig tillmötesgående. Han trodde visserligen till en början att jag var en högre representant för svenska brandväsendet, men den villfarelsen tog jag snart ur honom. Överenskom om tid nästa förmiddag för besöket.

Punktligt kl. 10.00 påföljande dag anlände jag dit, lagom bara för att få se hela kåren rycka ut — dom tog med sig rubb och stubb nästan! Så där var ingen som hade tid med mig då. Fick i alla fall följa med en kantinvagn till brandplatsen, som var belägen längre upp vid Themsen. Det var en storbrand i kåkbekbyggelsen, och nästan ett halvt kvarter stod i lågor. Elva olika avdelningar var dirigerade dit, och brandchefen Delwe ledde släckningsarbetet. Samordning och organisation verkade perfekt. Men så har de ju också haft fem års krigsbränder att öva sig på. Släckningen gick snabbt och effektivt.

Efter återkomsten till stationen fick jag tag i mr Woodyard, som började med att visa mig nervcentralen, den s. k. Brigade Control. Såg ut ungefär som på andra storstationer, "fast större".

Så ut i stationen. Bilar fanns av alla de slag, och var, åtminstone här i huvudkvarteret, utan undantag fullt moderna. Vagnar, benämnda Hose laying lorry och Canteen Van tilldrog sig min särskilda uppmärksamhet. Slangförrådet i förstnämnda typ var imponerande. Slangarna var inlagda sektionvis med möjlighet att samtidigt dra ut 5 ledningar.

På min fråga om ej de stora manskapsvagnarna (mest Leyland) var klumpiga i de trånga london-gatorna, svarade vagnparkschefen: "Prova själv!" Han hade fått reda på att jag var förare hemma. Sagt och gjort. Vi svängde runt några kvarter och jag kunde konstatera en ganska god rörlighet, beroende bl. a. på exceptionellt stor vriddningsvinkel hos framhjulen.

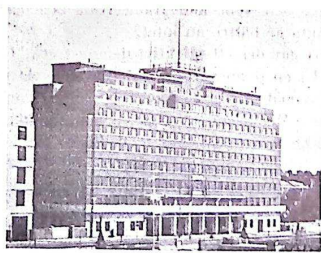
Så besågs manskapsförläggningarna, som verkade rätt påvra, övningsplats och torn, och så avslutades det hela med the i mässen.

Jag hade lyckats komma på god fot med mr Woodyard, och nu överraskade han med att erbjuda sig att ordna så att jag fick övervara den "Display", som skulle äga rum på kvällen. Åtskilliga av stadens honoratiorens skulle närvara, och inbjudare var London County Council, London Fire Brigade. Endast särskilt inbjudna fick tillträde. Mr Woodyard förklarade att ett utvalt antal av särskilt trimmade kårer stod för uppvisningen, som skulle bli något extra.

Det blev verkligen en upplevelse. Uppvisningen var ett mästerstycke av perfekt regi, och låter sig knappast beskriva. Jag inskränker mig till att nämna programpunkterna med några korta kommentarer.

Det hela försiggick på huvudkårens övningsgård. Brandkårens stora blåsorkester inledde med marschmusik, och sekunderade sedan med speciellt arrangerad musik de olika faserna av uppvisningen under hela kvällen.

1. Demonstration av hakstegar i form av tävling lagvis. På snabbheten var ej att klaga. Övnings-tornets högsta våning nåddes på otroligt kort tid. I samma ögonblick hade man vatten i strålröret,

Huvudbrandstationen i London.

inträngde och återvände ner med attrappen. Samtidigt som hakstegen var nertagna och prydligt staplade, var slangen tömd, rullad och materielen klar. Uppställning på linje och avlämning. Tidsskillnad mellan första och sista lag: ca: 20 sek!

2. Snabbdemonstration av olika fordon i full aktion.

3. Stegvagnsdemonstration. Åtta vagnar med besättning i tävling med olika moment. Akrobatuppvisning på 32 m.-stegen.

4. Paradsen med maskinstegen. Musiken intonerade Strauss, och snart "dansade samtliga stegar i 3/4-takt" — på en gång både graciöst och groteskt. Det var fascinerande med dessa "valsande mastodonter," som man med lite fantasi kunde likna vid urtidssinosaurier. Avslutning med Union Jack i topp på varje steg.

5. Gymnastikuppvisning. Vård att se.

6. "Pump demonstration". Snabbtryckning med slangutläggning och sprutning till måls. Bollning mellan 5 strålar. (Såg enkelt ut, men försök själv!)

7. Motoreykeldemonstration. Kul nummer.

En maskin med två man kom inkörande och exekverade diverse cirkusnummer. Därefter parkerade man maskinen och högtalaren förkunnade att nu skulle radiodirigering demonstreras. Föraren ställde sig mitt på gården, och med en liten UKV-sändare i hand, gavs impulser till maskinen, som på egen hand körde några svängar, smidigt och elegant. Så parkerades maskinen åter och föraren tog en rökpaus. Men då började det verkliga spexet. Plötsligt startade motoreykeln, ettans växel åkte in och det bar iväg. Föraren försökte dirigera maskinen tillbaka, men varje gång han lyckats få den på rätt kurs, så ändrade den riktning i sista ögonblicket, och han fick ej tag i den. Till slut började han springa efter och tycktes ibland nästan på maskinen, men just då han skulle hugga tag, så gav den mera gas, och han blev, till publikens oerhörda förtjusning, åter efter. Rätt som det var smet motoreykeln ut genom en port och det sista man såg av spektaklet var föraren i fullt firsprång efter maskinen nedåt gatan.

8. Släckning av oljebrand medelst högttrycksdimma.

9. Eldscen. Mångfärgade eldar och dito vattenstrålar. Mycket effektfullt.

Nu hördes motorsmattor nerifrån gatan. Allas halsar sträcktes.

Jo mycket riktigt, där kommer den bångstyriga maskinen, och efter, i upplösningstillstånd, den svettige stackars föraren. Uniformsplaggen hade han slängt efterhand, så endast byxorner återstod.

Samtidig släckning med pulver och skum

Nedanstående ha vi saxat ur "Brandfare og Brandværn". Då det är et vigtigt problem at komme tillrette med, äro vi interesserede av de svenske erfarebeterne och emoise gärna inlägg. Red.

Vid en demonstration nyligen på Kastrups flygfält hade man tillfälle att studera ett intressant fenomen. En stor grop med brinnande bensin släcktes med pulver. Bensinen tändes åter och flygplatsens brandkår skulle utföra en ny släckning, denna gång med skum. Det misslyckades emellertid fullständigt, därför att skummet bröt samman lika fort, som det sprutades på.

Det engelska försökslaboratoriet Point Fire Research Organization redovisar i "Fire Protection Review" juli 1956 några försök, där detta problem belyses. Vid dessa försök beräknades skummängden i l/min vid släckning av bensinbrand, dels utan användning av pulver dels sedan branden dämpats med pulver. Två olika pulvertyper provades, bägge med natriumbikarbonat som huvudbeståndsdel. Typ 1 innehöll magnesiumstearat och typ 2 kalciumhydrofosfat. Det visade sig, att den nödvändiga skummängden var mer än 20 ggr större, då pulver typ 1 först används än då intet pulver varit i bruk. Vid motsvarande försök med typ 2 var skummängden endast dubbelt så stor.

Samma situation uppstod vid försök, där branden först dämpades med skum och släckning sedan fortsattes med pulver. Pulver typ 1 neutraliserade skumlagret betydligt snabbare än typ 2.

Den ökade utbredningen av pulver-släckning gör, att viss försiktighet måste iakttagas. Om man först försöker släcka en brand i bensin e. d. med pulver av stearattypen — och misslyckas — kan man ställa in sig på ett besvärligt och tidsödande släckningsarbete med skum. Ju större skumalstringen per minut är desto snabbare släckes dock branden.

Väl inkommen på gården, snodde maskinen runt ett par vändor, men lät sig till sist infångas, och under öronbedövande jubel körde de återförenade ärevarvet.

10. "Parade of appliances." Samtliga fordon kördes in på gården och därefter fick publiken komma ner och besiktiga dem, samt ställa frågor till personalen. Det hela avslöts med National Anthem. Efteråt avslöts kvällen för min del i angenäm samvaro på officersmässen.

Arne Karlstedt.

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1950

5. (Dnr 119/1950 Inr.-dep.)

Ang. brandordning.

Vid sammanträde den 24/1 1947 beslöt *municipalfullmäktige i Alby municipalsamhälle* antaga brandordning för samhället. I 24 § brandordningen stadgades följande: "Tiden från en sotning till nästa må må icke utsträckas längre än här nedan sägs. 1. 2 månader a) för köksspis — utom Aga-spis och därmed jämförlig eldstad — tvättpanna eller annan eldstad jämte tillhörande rökgångar, såvida eldning äger rum i större omfattning än för enskilt hushålls behov, såsom hotell, matservering, bageri, snickeri, rökeri och annan därmed jämförlig inrättning; b) för värme- och varmvattenpanna jämte tillhörande rökgångar, såvida pannan konstruerats för eldning med kol, koks el. dyl. bränsle men eldas med ved, torv, el. dyl. 2. 3 månader för värme- och varmvattenpanna jämte tillhörande rökgångar, såvida pannan konstruerats för eldning med ved, torv el. dyl. bränsle. 3. 4 månader för köksspis — utom Aga-spis och därmed jämförlig eldstad — spis till s. k. kökswärmeledning, tvättpanna eller annan eldstad jämte tillhörande rökgångar, såvida eldning äger rum endast för enskilt hushålls behov. 4. 6 månader (2 gånger om året) a) för Agaspis och därmed jämförlig eldstad jämte tillhörande rökgångar; b) för värme- och varmvattenpanna, jämte tillhörande rökgångar, i vanliga bostadshus, såvida eldning sker uteslutande med koks, antracit eller olja. 5. Ett år för övriga eldstäder jämte tillhörande rökgångar. Imrör, som uteslutande tjäna till bortledande av imma från köksspis eller annan eldstad, skall, därest kokning äger rum i större omfattning än för enskilt hushålls behov, rensas en gång var 6:e månad och i övriga fall minst en gång om året." *Municipalfullmäktige* beslut underställde länsstyrelsens i Västernorrlands län prövning. I avgivet yttrande anförde *riksbrandinspektören*: Sotningsfristerna i den av *municipalfullmäktige* antagna brandordningen hade utformats i överensstämmelse med föreskrifterna i normalbrandordningen för landskommuner och vore sålunda betydligt längre än de borde vara. För vedeldad värmepanna borde sotningsfristen bestämmas till högst en månad. Skulle någon för vedledning konstruerad panna finnas inom samhället, kunde brandchefen medge förlängning av fristen för dylik panna. För köksspis hade *riksbrandinspektören* icke i något samhälle, där brandstadgans avdelning I gällde, tillstyrkt längre sotningsfrist än 3 månader. Samma frist borde gälla även inom *Alby municipalsamhälle* för sådan spis. Sotningsfristen för tvättpannor syntes kunna bestämmas på sätt framginge av anmärkningarna under p. 2 i normalbrandordningens 25 §. Sålunda kunde tvättpannor, som användes av mer än 5 familjer sotas varannan månad, de som användes av 3—5 familjer 2 gånger om året och övriga en gång årligen. Övriga i §:n angivna sotningsfrister ansågo sig *riksbrandinspektören* kunna föreslå länsstyrelsen att godkänna. Lämpligt vore dock att begagna normalbrandordningens formulering i stället för den som av *municipalfullmäktige* använts. Sedan länsstyrelsen överlämnat ärendet till *municipalfullmäktige* för påminnelser, därvid vad *riksbrandinspektören* anförts skulle beaktas, beslöt *municipalfullmäktige* vid sammanträdet den 29/10 1948 vidhålla sitt tidigare beslut. I

förnyade yttranden vidhöll *riksbrandinspektören*, att de föreslagna sotningsfristerna icke syntes tillfredsställande. *Riksbrandinspektören* föreslog, att brandordningen i denna del skulle erhålla följande formulering: "1. En månad a) för köksspis — — — jämförlig inrättning; b) för värme- och varmvattenpanna jämte tillhörande rökgångar, såvida eldning sker med ved, torv el. dyl. bränsle. 2. 3 månader för köksspis — utom Agaspis och därmed jämförlig eldstad — tvättpanna, som användes av mer än 5 familjer ävensom spis till s. k. kökswärmeledning — — — behov. 3. 6 månader (2 gånger om året) a) för Agaspis och därmed jämförlig eldstad jämte tillhörande rökgångar; b) för värme- och varmvattenpanna jämte tillhörande rökgångar i vanliga bostadshus, såvida eldning sker uteslutande med koks, antracit eller olja eller därmed jämförligt bränsle. 4. Ett år för övriga eldstäder jämte tillhörande rökgångar. Imrör — — — om året." I anledning av *riksbrandinspektörens* sistnämnda båda yttranden överlämnades handlingarna i ärendet av länsstyrelsen till *municipalfullmäktige* för avgivande av förnyade påminnelser. Vid sammanträdet den 10/6 och 4/11 1949 beslöt *municipalfullmäktige* ånyo vidhålla sitt tidigare beslut. *Länsstyrelsen*, resolution den 8/12 1949: Enär sådana förhållanden icke kunna anses föreligga, som motivera, att andra sotningsfrister än de, som föreslagits av *riksbrandinspektören*, skola tillämpas inom *Alby municipalsamhälle*, finner länsstyrelsen ej skäl föreligga att fastställa den av *Alby municipalfullmäktige* antagna brandordningen, sådan densamma lyder jämlikt beslutet den 4/11 1949. Vid sådant förhållande hava *Alby municipalfullmäktige* att med beaktande av vad sålunda förekommit ånyo besluta om brandväsendets organisation och antagande av brandordning för *municipalsamhället*. *Regeringsrätten* hemställde, att *Kungl. Maj:t* ej måtte finna skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution. — Vid målet fördragning inför *Kungl. Maj:t i statsrådet* den 9/6 1950 beslöts i enlighet med *riksbrandinspektörens* hemställan.

6. (Dnr 120/1950 Inr.-dep.)

Ang. klander av förbundsdirektions beslut.

Vid sammanträde den 2/11 1949 beslöt *direktionen för Frillesås m. fl. socknars brandförsvarsförbund* dels att låta inmontera elektrisk värme i brandstationens dels och att inköpa en ny brandbil. Häröver anförde *Landa kommun*, som ingår i förbundet, besvär hos länsstyrelsen i Hallands län och åberopade därvid följande. I kallelsen till *direktionens* sammanträde hade platsen för sammanträdet hållande icke utsetts. *Landa kommun* hade tidigare en utdebitering för brandförsvaret av 35 öre per skattekrona, och då efter inköpet av den nya brandbilen utdebiteringen komme att höjas till omkring 50 öre per skattekrona, vartill komme höjning av brandförsvarkostnader i vissa andra hänseenden, bleve denna utdebitering oskäligt hög. I köpet av brandbilen inginge en fast monterad frontspruta, men då *Frillesås brandkår* redan tidigare innehade det antal sprutor av den storlek, som den enligt gällande brandordning och *direktionens* beslut skulle innehava, innebore beslutet om inköp av ytterligare en spruta en utvidgning av förbundets verksamhet, varom *direktionen* enligt la-

'VIGIL' CO₂ Kustos

av Tarifföreningen och Kungl. Kommerskollegium
GODKÄND, SVENSK vatteneldsläckare med fly-
tande kolsyra.

SNABB - EFFEKTIV - BILLIG LADDNING
KRAFTIG KONSTRUKTION - GEDIGET UTFÖRANDE

*För bostäder och sådana industrier, där huvudsakliga brandfaran
bärrör från andra ämnen än eldfarliga oljor etc. och där högspänd
elektrisk ström ej finnes.*

Brandredskapsfirman

ODENIUS
AKTIEBOLAG

Box 350

GÖTEBORG 1

Tel. väx. 17 31 20

Larmrocken BRAGE

är framställd i samråd med brandmän och utmärker sig för följande egenskaper:

VARM. Tyg av slitstark impregnerad kommis i helylle.

VATTENTÄT. Inlägg av gummitaft över axlar och rygg.

GOD PASSFORM. Tillverkad i sportig, ledig och omtyckt modell, vilket ger plagget ökad användbarhet. Den finnes i de vanliga storlekarna.

BRAGE är en rejäl rock till lågt pris. OBS! Även larmbyxor av samma tyg i önskad modell.

Provplog sändes för påseende till varje brandkår utan någon som helst förbindelse eller köpvång.

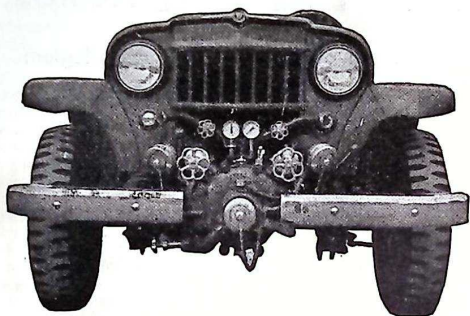
Tillverkas och försäljes av

Brage Petterssons Klädesindustri

Hjalm. Bergmans väg 168 ÖREBRO Tel. 12 21 48

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakivering, ol-
jekyllning och synkr. kopp-
ling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag
LANGEBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Knappar, Möss- och
Medlemsmärken

För Svenska Brandkårernas Riksförbund

C. C. Sporrang & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

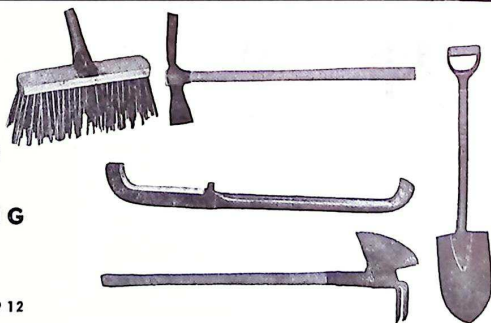
HANDREDSKAP
för
SKOGSELDSLÄCKNING

AB MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5, Malmö

Tel. 388 40

Tel. 97 59 12

Ordet fritt

Kontroll!

På senare tid har tryckluftapparaten allt mera kommit fram i rampluset, delvis på syrgasapparaternas bekostnad. Behållarnas vikt, som tidigare verkat hämmande på användningen av tryckluftsapparater på land, såsom t. ex. för brandkärsbruk, är inte längre avskräckande för 1/2—3/4 timmes apparater på grund av att behållarna utförts av lättare material och tillåter ett högsta arbetstryck av 200 kg/cm². Detta gäller en fransk och en tysktillverkad apparat. — Till historien hör dock att behållarna f. n. ej kan fyllas till 200 kg/cm² inom landet. Tills denna servicefråga är ordnad på ett tillfredsställande sätt torde spekulanter på tryckluftapparater göra klokt i att endast räkna med det nu hos t. ex. Nordiska Syrgasverken högsta fyllnadstrycket 150 kg/cm².

Godkännande av trycklufts- och syrgasapparatyper torde väl vara lika angeläget som godkännande av t. ex. handelsläckningsapparater. Detta godkännande och de prov som måste föregå ett sådant för att testa apparaten te sig mycket angelägna nu när arbetstrycket höjts från 150 till 200 kg/cm² för vissa apparater.

Tekniken går framåt — fler hästkrafter per viktenhet, fler arbetsminuter per tryckluftbehållare och viktsenhet. Men lita ej helt på varken bensinmätaren eller manometern. De äro hjälpmedel i vår tjänst men ej ofelbara. Annan typ av kontroll — mätning med måttsticka, resp. vägning av behållaren måste till vid minsta misstanke beträffande såväl bensinmätare som manometer.

Nils Friman.

gen om kommunalförbund ej hade rätt att besluta utan de berörda kommunernas hörande. Vid den förestående kommunsammanslagningen komme en av de i förbundet ingående socknarna, nämligen Stråvalla socken, att överföras till annan storkommun än de övriga, varför det förefölle oriktigt att Stråvalla socken deltagit i beslutet om inköp av en brandbil, som denna socken ej skulle vara med om att betala. Länsstyrelsen, resolution den 16/1 1950, fann vad Landa kommun till stöd för besvären anförde icke vara av beskaffenhet att jämlikt 10 § lagen om kommunalförbund föranleda upphävande av klandrade beslutet och lämnade förty besvären utan bifall. Regeringsrätten: ej ändring.

Stig G. Holmberg.

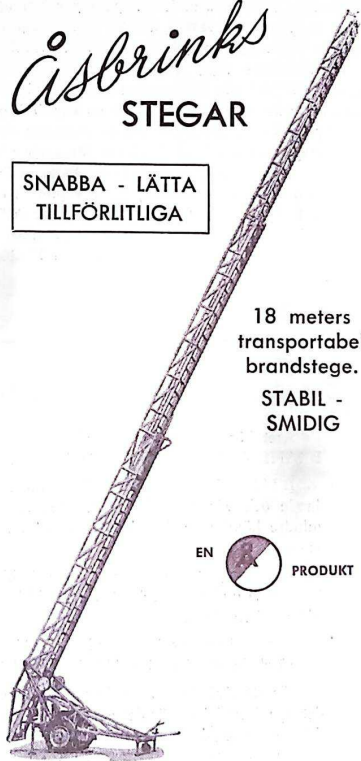
STADIGT STIGER STARKA STEGAR

Åsbrinks
STEGAR

SNABBA - LÄTTA
TILLFÖRLITLIGA

18 meters
transportabel
brandstege.

STABIL -
SMIDIG

AB ÅSBRINK & CO

MALMÖ
550 40

GÖTEBORG - STOCKHOLM - SUNDSVALL
11 37 71 57 19 13 163 50

Statens Brandinspektion

Meddelande nr 1956:7

med synpunkter på *brandförsvarsproblem inom ålderdomshem, barnhem och liknande* har utkommit.

Mot bakgrunden av de erfarenheter som gjordes vid branden i Lycksele stads ålderdomshem den 25 september i år framhålles, att nu rådande förhållanden i ifrågavarande anläggningar i många fall är undermåliga, varför det är nödvändigt att förbättra befintliga anläggningar. Bl. a. framhålles, att alla inre vägg- och taktytor i befintliga byggnader av trä bör förses med brandhändig beklädnad för att minska risken för en snabb övertändning vid brand; att minst två av varandra oberoende utrymningsvägar skall finnas för varje sovrum och samlingsrum, varvid i sjukhem, ålderdomshem och liknande steg *ej* får accepteras; att i flervåningsbyggnader trappa skall vara röktätt avskild från byggnaden i övrigt; samt att vattenförsörjningen för brandsläckningsändamål skall vara ordnad.

Härtill understrykes brandchefens rådgivande uppgift, bl. a. avseende instruktion av personalen och de inneboende; att sjuka och sängliggande placeras i byggnadens bottenvåning; samt att strykjärn och strykjärnsfötter kontrolleras. Slutligen framhålles att släckningsplan bör upprättas för anläggningar av här ifrågavarande slag och att — om så låter sig göra — övning med brandkåren bör förläggas även till sådan anläggning.

Meddelande nr 1956:8

med *anvisningar för varmluftspanna med fläkt* för uppvärmningsändamål har även utkommit.

Det utförliga meddelandet, som utgör en sammanställning av Svenska Tarifföreningens anvisningar i frågan, innehåller ett avsnitt — i koncentrerad form — om konstruktionen av varmluftspanna, ett avsnitt om användning och uppställning av varmluftspanna samt anordnande av varmluftskanaler, ett avsnitt om skötsel av varmluftspanna, samt slutligen även definitioner.

Ärade Läsare!

Året börjar lida mot sitt slut och det är nu dags att ordna med prenumeration på BRANDKÄRSTIDSKRIFT för år 1957.

BRANDKÄRSTIDSKRIFT utkommer även nästa år med 12 nummer med ett omväxlande och värdefullt innehåll. Prenumerationspriset utgör, trots att vi nödgats göra en mindre höjning, endast kr. 5: — *vid samtidig prenumeration av minst 5 ex.*, annars kr. 7: — per ex.

Då många tydligen samla — och binda — årgångar av BRANDKÄRSTIDSKRIFT komma vi under nästa år att sända tidskriften i påsar för att minska skador på exemplaren vid postbefordran.

Vår upplaga har år för år kraftigt ökat. *Hjälp oss även i år att skaffa fler prenumeranter*, så skola vi söka göra tidskriften än bättre!

För att såväl förutvarande som nytilkomna prenumeranter skola erhålla tidskriften från det nya årets början är det emellertid nödvändigt att den prenumerationslista, som är bilagd detta nummer, insändes *snarast möjligt* och helst *före den 15 december*.

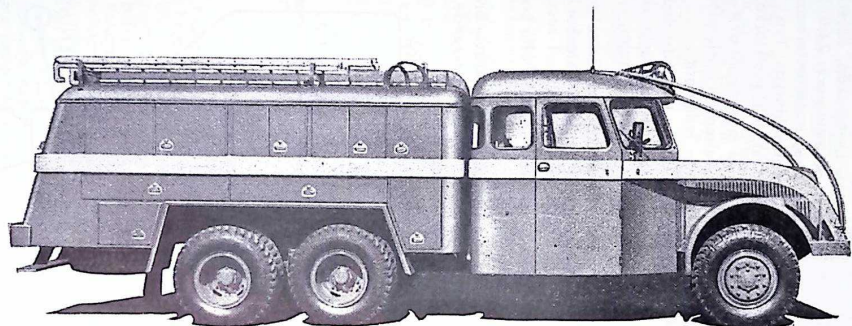
Adressen för prenumeration är: Jakobsgatan 14, Stockholm C. Postgiro 48 70.

Gamla och nya prenumeranter hälsas välkomna!

Vårt motto: *Brandkärstidskrift åt varje brandstyrelseledamot och varje medlem av brandstyrkan!*

REDAKTÖREN.

VI BYGGA

Specialbrandbilar för flygplatser

Ex.: KOMBINERAD PULVER/SKUMBIL:

Chassie: 6×6, 180—250 HK.

Hytt: för 5 man

Överbyggnad: helt i stål.

Totalvikt: c:a 16,5 ton.

Pulver: 2×375 kg.

Kapacitet: 375 kg/min.

Skumblandning: 4000 liter.

Kapacitet: 14000 l/min.

SVENSKA SKUMSLÄCKNINGS AKTIEBOLAGET

Blasieholmstorg 10

STOCKHOLM

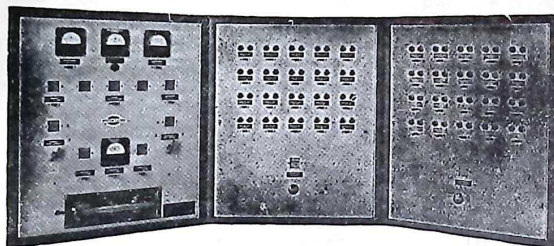
Tel. 21 54 95

BRANDKÄRSALARMERING

Typ **EMU**

med brandskåp och telefonskåp

(provad av Statens Provningsanstalt och godkänd av försäkringsbolagen)

Centralskåp — Linjeskåp

CENTRALAPPARAT TYP EMU

Komplett centralutrustning omfattar: centralskåp, linjeskåp, 2 st. ackumulatörer 24 V, 2 st. likriktare, motoromformare, 3 st. kontrollklockor Typ AKP samt 1 st. felsignalklocka.

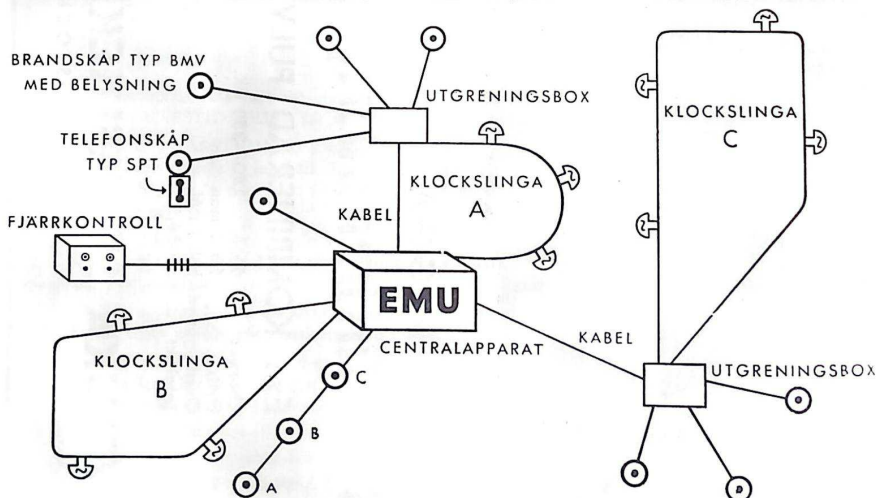
Systemet är godkänt av Kungl. Telestyrelsen för anslutning till förhyrda ledningar.

Systemet är helt vilströmkontrollerat och markerar skilda alarm- och felsignaler.

Varje brandskåp (telefonskåp) ansluts med direkta ledningar och markeras på centralapparaten med dubblerade signallampor. Skilda ledningar för brandskåp och alarmklockor. Till varje brandskåpsgrupp kan anslutas 3 st. brandskåp.

Den stora fördelen med vårt system EMU grundar sig på dess lättskötthet samt att alla kretsar i vår centralutrustning äro vilströmkontrollerade.

Det har visat sig att de tidigare använda morse-systemens tid är passerad. Numera kräver brandkärar och allmänhet en direkt alarmering som inte kan missuppfattas. I detta avseende har vårt system fördelar framför övriga, speciellt vad det gäller obevakade stationer.

Principskiss å ledningsnät

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Tel. växel 338

MALMKÖPING

Postgiro 570 53

STOCKHOLM Tel. 32 08 88

SWEDEN

GÖTEBORO Tel. 19 15 55

Litteratur

Brandpumpar, av H. A:son Moberg, sjunde upplagan, utökad och fullständigt omarbetad av K. Brandsjö och F. Ramqvist. 86 sidor.

Förlag: Svenska Brandkärnans Riksförbund, Stockholm.

Pris: 3:— kr.

"BRANDPUMPAR" med underrubriken "Funktion och användning" hette den broschyr, som dåvarande agronom H. A:son Moberg för något mer än 10 år sedan presenterade landets brandmän. Den broschyren blev från begynnelsen den verkliga succén. Upplaga efter upplaga har måst tryckas, och broschyren har överarbetats och utökats.

Nu föreligger broschyren i helt ny skepnad i en av K. Brandsjö och F. Ramqvist fullständigt omarbetad och starkt utökad upplaga. Ett begrepp om broschyrens fullständighet ger kapitelrubrikerna besked: 1. Allmänna synpunkter på pumpar. 2. Brandpumpars konstruktion och verkningssätt. Brandpumpaggregatet. 3. Brandpumpens vård. 4. Brandpumpens användning. 5. Ovanliga driftförhållanden. 6. Vattentransport i tryckslangar. 7. Driftstörningar och deras avhjälpande.

Den nya broschyren "BRANDPUMPAR" blir till god hjälp i undervisningen i sin nya, "fullvuxna" skepnad.

Ek.

Fiskebäckskils brandbil

I nr 4/1956 var införd en bild av den nybyggda brandstationen i Fiskebäckskil samt några ord om dess tillkomst. Vi visar här en bild av Fiskebäckskilskärens nya brandbil. Omkring 500 arbetstimmar har brandmännen lagt ner på att fullständigt iordningställa bilen, och dessutom har man haft utlägg på nära 2.000 kronor för inköp och renovering av bilunderredet.

Ett berömvärt intresse och arbete!

Bilaga.

Som bilaga till detta nummer medföljer prenumrationslista för år 1957.

En befattning som

Brandmästare (tillika vice brandchef)

vid Uddevalla stads brandkår är till ansökan ledig. Befattningen är i tjänstehänseende placerad efter vice brandchefen vid kåren.

För befattningen fordras lägst brandmästareskola kat. I eller annan däremot svarande utbildning som kan godkännas.

Befattningen är placerad i lönegrad 20. Fria uniformspersedlar utgår enl. gällande beklädnadsplan.

Befattningshavaren är skyldig att ställa sig till efter rättelse för tjänsten gällande bestämmelser i brandlagen, brandstadgan, brandordningen för staden samt de övriga instruktioner samt löne- och pensionsbestämmelser som äro eller kunna bli i laga ordning gällande.

Om så framdeles skulle påfordras, är befattningshavaren skyldig att bebo anvisad tjänstebostad och härför erlägga fastställd hyresavgift.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare likvärdig tjänst, skall ange detta i ansökan.

Föreskrivet läkarintyg avgives först efter anmodan.

Ansökan, åtföljd av meritförteckning och de övriga handlingar, som sökanden önskar åberopa, skall senast den 1 december vara brandstyrelsen tillhanda.

Befattningen tillträdes snarast möjligt efter tillsättandet.

Uddevalla den 18 oktober 1956.

Brandstyrelsen.

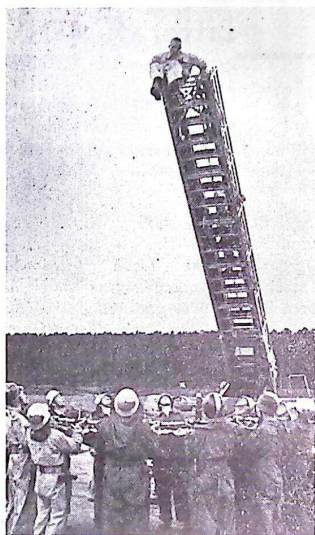
Gävleborgs årsmöte

Den 14—15 september 1956 höll Gävleborgs läns Brandkårsförbund sitt till Gävle förlagda 25:e årsmöte. Den avgående ordföranden f. landssekreterare G. Finngård, tilldelades därvid Riksförbundets förtjänstmedalj i silver.

Vi visar här ett par bilder från mötet.

Den nye ordföranden i förbundet, disponens G. E. Höglund, Gävle, flankeras av de två brandchefer inom länet, som har längsta tjänstetiden eller 39 år. Det är brandchefen och vice brandchefen i Alfta kommun Per Jonsson (t. h.) och Arvid Lindblom. Båda erhöll — bland en del andra — Riksförbundets förtjänststecken i guld.

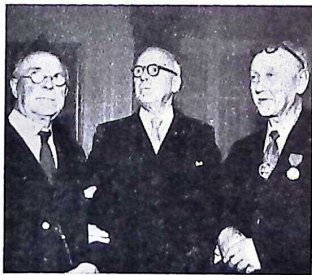

Efter årsmötet fick de församlade brandmännen äse Gävle brandkårs instruktiva övningar ute på travbanan. Av olika livräddningsmoment ser vi här en bild från bopp i sprängsegel.

C.-O. Halvarsson.

Lindesbergs brandkår 60 år

Under värdiga och trivsamma former firade Lindesbergs brandkår den 8 september sitt 60-års-

Fr. v.: Förra elitkårschefen Albert Gripner, som var med då kåren bildades 1896, f. d. brandchefen Ragnar Angel och f. d. brandmannen J. R. Hedlund.

jubiläum. På jubileumsdagen visades brandstationen för allmänheten och en uppskattad demonstration var ordnad på folkskolans gård för en intresserad publik.

Senare på dagen flyttades jubileumsfestligheterna till Stadshotellet där ett 80-tal personer deltog. Kårens förre chef, kommunalborgmästare Ragnar Angel, gav därvid en kort historisk återblick, medaljutdelning skedde och en god måltid aväts under bästa stämning. Härtill bidrog även de bordsvisor, som under årens lopp komponerats till kårens ära. Ur en av dem saxa vi:

(Mel. Svarte Rudolf).

När röde hanen vill härja
i bygderna kring Lindesberg
då skola vi kåkarna värja
från Linde och till Kopparberg.
Ur slangarna vattnet må spruta
tills grundvattnet torkar som snus.
Vi brandmän i Linde ej sluta
förrn räddat är brandhotat hus.

NYHETER från BRISSMANS

Slangutläggnings-Jeep mod. Brissman

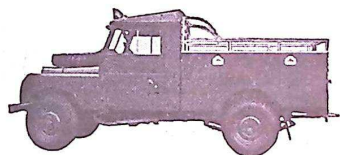
Svenskt patent nr 153065

Jeepen har underst en utdragbar slanglåda med patenterad slangutläggare för snabbutläggning i upp till 50 km hastighet, lådan rymmer 6—700 meter 63 mm slang. Däröver ett fack 1850×1450×600 mm med fällbara sidoluckor för diverse materiel, taket är utformat till lastflak med galvaniserat rörräck runt om, användes för hemtransport av begagnad slang m. m. Skåp och slanglåda huvudsakligen av lättmetall. Jeepen bygges även med ett extra säte bakom hytten, men rymmer då mindre slang. Den kan även förses med frontpump. Lågt pris. Begär offert och närmare upplysningar. Kort leveranstid. Pris komplett, klar för inregistrering. Riktpris kr. 15.900:—.

Slangutläggnings-Jeep mod. Brissman, låg modell

Denna modell har i mitten vår patenterade slangutläggare. Lådan rymmer ca 800 meter 76 mm. linslang, den löper på kullager varför den är lätt att dra ut och föra in vid packning. Vid vardera sidan finnes ett materielfack 1850×425×300. Lastflaket En mycket bra och trevlig modell, som tar sig fram Komplet med siren, värme, sökare, röd lykta m. m.

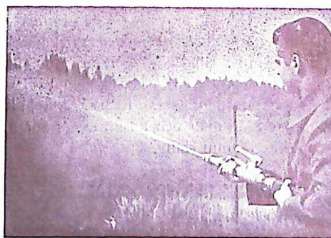
kon aer i höjd med bakrutans underkant, nästan överallt.

Riktpris kr. 15.745:—.

Begär offert!

Nyhet. Enhetsstrålrör.

Strålrör med 7—10 och 14 mm munstycksöppning, (munstyckena är de, vilka föreslås som svensk standard). Hel stråle samt lång och kort spridd stråle erhålles genom en vridning på handtaget. Strålröret har ingen sil och inga småhål, som täppas igen av orent vatten och ingen kik, som går trögt, då avstängning och skiftning av strålarna sker av en gummiventil, som påverkas av en hävarm. Trögheten i vridmomentet kan inställas efter önskan och påverkas ej av höga tryck Riktpris kronor 98:—. Strålröret erhålles på öppet köp för provning.

All övrig brandmateriel till låga priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP

HALMSTAD

Telefon 133 33

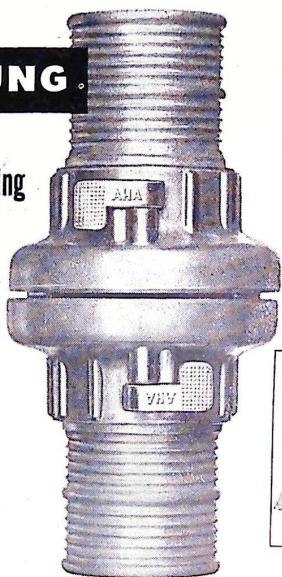
ANDERSSONS I LJUNG

presenterar

PRESSAL brandslangkoppling

PRESSAL-kopplingen har flera stora fördelar framför motsvarande kopplingar av gjutmässing —

- den är LÄTT — bara en tredjedel — tack vare aluminiumlegeringen
- den är långt mer oöm, tack vare att gängdelen varmpressats, vilket ger högre brott-hållfasthet och Brinellhårdhet
- den har ny formgivning, som gör den inte bara snyggare utan även lättare att "få grepp om"
- den har rostfritt stål i låsmekanismen.

PRESSAL-kopplingens gängdel är av varmpressad, värmebehandlad aluminiumlegering, som korrosionsskyddats genom eloxering. Gör ett prov — låt den falla från 10 meters höjd, och se att ingen skada åstadkommit! Gör sedan samma prov med en koppling av gjutmässing, och pröva dess funktionsduglighet. PRESSAL-kopplingen har SMS-mått och anslutningar för 51, 63 eller 76 mm slang.

TILLVERKNINGSPROGRAM

Armatyr för

- värme • ånga
- vatten • gas • brand

Detaljer som beställnings-gods

- varmpressade
- gjutna
- automatsvarvade

VARMPRESSNING ger även mässing bättre egenskaper än någon annan metod. Dessutom blir detaljerna elegantare — har Ni t.ex. sett våra kopplingar för smalslang? De flesta delarna till vår brandarmatur varmpressas.

Begär att få
vår nya katalog över
brandarmatur, nr 11.

A. H. ANDERSSON & Co. AB
LJUNG

ANDERSSONS I LJUNG

Armaturförsäljning endast genom grossister

Svenska Brandbefälsförbundet

Protokoll fört vid årsmötet i Vänersborg den 23 maj 1956.

Närvarande: ca 90 medlemmar.

§ 1. Ordföranden, brandchef Rosencrantz, hälsade välkommen till årsmötet. Hedersledamoten överstelöjtnant Stridbeck, riksbrandsinspektör Strömdahl, rektor Hultqvist och ombudsman Gren, S. K. T. F. fick en särskild välkomsthälsning.

§ 2. Ordföranden höll en presentation över den bortgångne f. rektorn för Statens Brandskola Torsten Mohlin.

§ 3. Till justeringsmän utsågs brandchef Wedham och vice brandchef Magnusson, Vänersborg.

§ 4. Styrelsens berättelse för år 1955, vilken hade utsåtts till samtliga medlemmar, lades med godkännande till handlingarna.

§ 5. Revisionsberättelsen föredrogs, och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för 1955 års förvaltning.

§ 6. Årsmötet beslöt, att årsavgiften skulle utgå med oförändrat belopp, 25 kronor, för år 1957.

§ 7. Årsmötet beslöt enhälligt för andra gången följande stadgeändring: § 4: 3 stycket. Styrelsen utser inom sig 1:e och 2:e vice ordföranden samt inom eller utom sig sekreterare, kassaförvaltare och övriga funktionärer. § 5: Förbundets ordförande väljes för ett år, och styrelsemedlem för tre år i sänder. Val skall ske öppet, därest ej slutna omröstning begäres. § 11: punkt 5) Val av ordföranden. Årsmötet beslöt, att paragrafen skulle anses omedelbart justerad.

§ 8. Val:

a) efter slutna omröstning valdes brandchef Grönlund, Örebro till förbundets ordförande intill årsmötet 1957. (den slutna omröstningen utföll sålunda: . . . .)

b) som styrelseledamöter omvaldes brandcheferna Dahlberg, Saltsjöbaden, Planell, Lund och Eriksson, Sandviken intill årsmötet 1959. Som styrelseledamot intill årsmötet 1958 nyvaldes brandchef Sönerberg, Malmö.

c) till styrelsesuppleant omvaldes brandchef Svensson, Danderyd, intill årsmötet 1959.

d) till revisorer omvaldes brandcheferna Danielson, Borås och Kyhlberg, Borlänge.

e) till revisorssuppleanter omvaldes brandchef Castler, Halmstad och brandchef Bengtsson, Finspång.

§ 9. Årsmötet beslöt med acklamation att utse brandchef Holger Rosencrantz till hedersledamot i förbundet.

§ 10. Sekreteraren redogjorde för svaren på det utsända frågeformuläret. 60 yrkesbrandbefäl hade svarat.

Styrelsens rekommenderade enhälligt dels med hänsyn till svaren och de reservationer som fanns beträffande ändring av den fackliga anslutningen och dels framförallt med hänsyn till att avtalet, som utgår den 31/12 1956, är uppsagt och ny löneplan skall inlämnas inom den närmaste tiden, att brandbefälen t. v. skulle kvarstå i S. K. T. F.

Efter en livlig diskussion, varvid bl. a. utsades,

att om brandbefälet vill komma någon vart, så måste ekonomisk uppoffring och sammanhållning ske, beslöt årsmötet enligt styrelsens rekommendation.

§ 11. Rektor Hultqvist redogjorde för sin synpunkt på det förslag angående ändring av inträdesbestämmelserna för Statens Brandskola, önska om ändringar i kursplanerna, examenstitel m. m. som inkommit från en del yngre brandbefäl och som av styrelsen remitterats till rektor Hultqvist.

Hr Hultqvist kunde instämma i det mesta i skrivelsen. Enär brandlagsrevisionen även komme att beröra dessa problem, kunde ej något göras förrän revisionens förslag förelåg. Brandlagsrevisionen har besökt Statens Brandskola, och rektor Hultqvist skulle till revisionen överlämna en redogörelse, vari även berörda frågor komme att behandlas.

§ 12. Den kommitté, som tillsattes vid årsmötet i Hälsingborg, hr Rosencrantz, Sönerberg och Rosenberg, och som hade till uppgift att förse förbundets representanter i brandlagsrevisionen med material, hade utarbetat en promemoria, som av styrelsen överlämnats till brandcheferna Grönlund och Tell.

Kommittéledamöterna redogjorde i korta anföranden för vissa avsnitt av nämnda P. M. Diskussion följde.

Ett förslag att låta trycka och utsända promemorian till medlemmarna för att på så sätt erhallå ytterligare synpunkter på frågorna beslöt årsmötet överlämna till styrelsens avgörande.

§ 13. Brandchef Eliasson, Växjö hade åtagit sig att hålla ett inledningsanförande över ämnet "Materiel contra personal vid brandkårerna". På grund av tidsnöd kunde hr Eliasson tyvärr endast beröra en del av synpunkterna på ifrågakvarande ämne. Föredraget skulle emellertid komma in i någon av facktidningskriftena.

§ 14. Svenska Brandbefälsförbundets medlemmar hade inbjudits till Vänersborgs rotaryklubbs ordinarie lunchsammanträde på Stadshotellet. Under sammanträdet höll landskamrer Hjort ett kåseri om Vänersborg vari han bl. a. berörde den stora branden 1831. Gästernas tack framfördes av brandchef Rosencrantz.

§ 15. Brandbefälsförbundet hade inbjudits till Sv. Brandingenjörersföreningens offentliga möte.

Ett estradsamtal med titeln "Kan en utveckling mot lättare industribyggnader förenas med en sund brandskydds- och försäkringsteknisk målsättning" framfördes. Diskussion följde.

§ 16. Dagen avslutades med gemensam middag för brandbefäl och brandingenjörer på Stadshotellet i Vänersborg. Som gäster hade förbundet nöjet att se hedersledamöterna brandchef Hagen, Oslo, överstelöjtnant Stridbeck, Borås och brandchef Rosencrantz, Hälsingborg.

Ordföranden framförde vid middagen förbundets tack till Hr Rosencrantz för det intresse och det uppoffrande arbete han alltsedan förbundets bildande nedlagt.

Vid protokollet:
Yngve Engkvist

Justeras:

*K.-M. Grönlund
Sven-Eric Wedham
John Magnusson*

Notiser

Värmlands läns Brandkårsförbund

höll sitt årsmöte i Karlstad den 15 september 1956. Vid mötets början överlämnade ordföranden f. d. landssekreteraren Sundelius, Riksförbundets förtjänsttecken i guld till brandchefen i Skoghall, civilingenjören E. Sunesson. Härefter höll direktören Chr. Möller föredrag om "Brandskydd på landsbygden". I det mycket uppskattade föredraget behandlade hr Möller bl. a. eldstadsanläggningar och deras användande, garagebestämmelser och försäkringsvillkor beträffande elektriska ledningar samt om revisionsbesiktning av desamma. Vidare förem för överläggning angående ålderdomshemmens brandkydd. Under densamma framförde statens socialvårdskonsulent Sandberg sitt tack till förbundet för de informationsmöten angående brandkyddet, som av förbundet sedan 1954 anordnats å hemmen och därvid socialstyrelsens cirkulär i ärendet genomgått och exemplifierats. Mötet avslutades med att brandchefen Wendel demonstrerade Karlstads nya brandstation, som är försedd med elva portar och kostnadsberäknats till 2.420.000 kronor.

"Frivilligan" i Ystad

firade lördagen den 22 september sin 117:e årsdag. Årsdagen firades under traditionella former med parad och intagning av nya medlemmar på Österports-torg, marsch till Stortorget och sedan sprutmönstring med äldre och nyare materiel under hävdvunna former, d. v. s. att ännu en generation ystadsungdomar sprang gatlopp genom vattenkaskaderna. Vid sitt hälsningstal erinrade kårchefen, konsul Hugo Schultz, att det antal av 22 st. nyintagna på en gång var det största som skett sedan kårens bildande.

Dystert rekord!

Ur Försäkringstidningen saxa vi:

Brandskadesiffrorna för första halvåret 1956 uppgår enligt preliminära beräkningar till 70 miljoner kronor. Detta innebär en ökning med inte mindre än 25 % jämfört med första halvåret 1955, då brandskador för 56 miljoner kronor noterades. (Totalt stannade brandskadesiffrorna för fjolåret vid 125 miljoner kronor, vilket var en rekordsiffra främst beroende på katastrofresultaten under de torra sommarmånaderna.)

Antalet miljonbränder under första halvåret i år uppgår till 8. Merkligt nog inträffade samtliga miljonbränder under första kvartalet. Den största av dessa var januaribranden i Nynäs-Petroleums oljecistern och reningsverk i Nynäshamn på 5 mil-

Einar Enander död

Den 7 oktober avled förre brandchefen i Jönköping Einar Enander i en ålder av nära 70 år.

Född i Göteborg kom Enander efter studentexamen och reservofficersutbildning in på brandbefälsbanan, och blev år 1918 vice brandchef i Göteborg. År 1921 kom han som brandchef till Jönköping och kvarstod i den befattningen till sin avgång med pension år 1951.

Einar Enander nedlade ett omfattande arbete på brandförsvarets område även utanför sin hemstad. Bland alla de uppdrag han under olika perioder anförtroddes kan nämnas sådana som sekreterare i Svenska brandchefsföreningen, redaktör för "Tidskrift för brandväsendet", ledamot av nämnden för utbildning av brandbefälsaspiranter m. m.

Einar Enander var en arbetsmänniska av stora mått, och här till en färgstark personlighet, som gärna var ute "i blåsväder". Och han hade ett brinnande intresse för att föra brandförsvaret framåt.

Med värnndad minnas vi Einar Enanders stora brandmannagärning!

joner kronor. (Totala antalet miljonbränder under 1955 var 11.)

Det är givetvis ännu för tidigt att uttala sig om 1956 års totala resultat. Storbränderna har alltid haft ett avgörande inflytande på försäkringsbolagens skaderesultat. Men redan under den korta tid som gått sedan halvårsskiftet i år och tiden för pressläggningen av det nummer av Försäkringstidningen ur vilket uppgifterna hämtats har inte mindre än 2 miljonbränder av mycket stor omfattning inträffat. Man har därför all anledning att räkna med ett svårt brandskadeår.

Brandskadorna månad för månad i år ser ut på följande sätt jämfört med motsvarande tid i fjol (i miljoner kronor):

	1956	1955
Januari	15	9
Februari	20	11
Mars	10	10
April	9	10
Maj	8	8
Juni	8	8
1:a halvåret	70	56

Bemärkelsedagar

50 år.

4/12 Rosenqvist, K., brandchef, Vetlanda.